

A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocinției sacre.

Pest'a 1—15 febr. 1868.

Nr. 3.

Anulu I.

Ese de done ori pe luna ; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe ann 2 fl. v. a. pe diumetate de ann ; éra pentru Romani'a 1 galb. pe annulu intregu. Prenumera tiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a lasatului secu de carne.

Predica.

(de Iustímu Popíu.)

„Candu va veni Fiíulu omenescu intru marirea sa, sí toti santii angeri cu deusulu, atunci va siedé pe scaunulu maririi sale, sí se voru aduná inaintea lui tote poporele.“
(Mat. XVII. 31. 32.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu buze tremurande, cu anima ifricosiata pasiescu astadi I. A. ! inaintea vostra, a ve vesti tainele minunate ale judeciului lui D. dieu.

Dupa invetiatur'a santei nostre baserice, judeciulu, ce ne ascepta, e de doue feluri ; unuiu eclu particulariu (deosebitu), prin care trece sufletulu fiacarui omu indata dupa despartírea sa de trupu ; sí altulu celu generale (de obste), care se va tiené la capetulu lumii, inaintea totororu poporeloru.

Privite in sine amendoue aceste sunt asemene ; cá-ci acel'a-si este judecatoriulu, aceia-si sunt cei ce se judeca, sí ace'a-si este judecat'a in amendoue. Numai impregiurarile, intre cari se rostesse judecat'a, sunt diverse. In judeciulu particulariu se judeca numai sufletulu, sí fiacare singuru pentru sine ; éra in judeciulu generale, se va judecá sí sufletulu sí trupulu, nu mai multu singuru, ci inaintea a tota lumea ; ca se-si iee la olalta resplat'a, precum au lucratu la olalta in lumo bine séu reu.

Nu se indestulesce dar dreptatea lui D. dieu cu atât'a, ca sufletulu fiacarui moritoriu se se infacisiezo indata in elipit'a despartírii sale de lume inaintea judecatoriului sau, spre a fi judecatu dupa faptele sale la fericire séu osénda eterna ; nu se indestulesce cu atât'a, ca sufletulu seracului Lazaru, se fia portatu dupa morte de angeri in sinulu lui Avramu, sí sufletulu avutului neinduratu se se scobora in iadu, de unde striga cu amaru : „*Me chinuescu in flacar'a acést'a*“ (Luc. XVI. 24.) nu, nu se indestulesce cu atât'a ; ci cáile tainice, ce a urmatu D. dieu in lucrarea mantuirii nostre,

trebuie se se descopere, și dereptatea judecateri lui trebuie se se vedesca înainte a angerilor și a poporelor; pentru acea după sfatului seu prea întieptu, trupurile, cari sunt în mormenturi, voru audî odiniora viersulu Fiiului lui D.dieu, și voru inviá din cenusi'a lor; și sufletele dereptilor voru parasí pentru pucinu ceriulu, și sufletele osenditilor voru esí pentru pucinu din foculu iadului, ca reunindu-se cu trupurile lor, se se adune înainte scaunului lui D.dieu, a dá sama publica despre talentele, ce le-au capetatu, și a primí în audiulu totoror judecat'a fericitoria seu osenditoria după faptele lor.

Acestu judeciu alu lui D.dieu, judeciulu din urma ni-lu propune înainte ochiloru S. Evangelia de astadi în tota maiestatoa sa infricosiata. Judeciulu lui D.dieu ! Judeciulu lui D.dieu ! ce potricu e adeverulu acest'a, pentru de a cuceri și anim'a pecatosului celui mai impetritu, și a-lu întorce depe calca peririi la Domnulu D.dieulu seu.

Judeciulu lui D.dieu ! Despre acestu adeveru mare și infricosiatu voiu se ve cuvontu și eu I. A. ! în s. dî de astadi; aretandu-vo 1) semnele și pregatirile, cari voru vesti sosirea judeciului, și 2) ens'asi judecat'a și împlinirea ei.

Domne ! care mi-ai datu mie darulu preotîei tale, și m'ai alesu dintre mîi a servi la altariulu teu, lumina acum mintea mea, întaresce cuvintele mele, ca se versu în sufletele aceste roscumparato cu pretiulu sangelui teu, fric'a judecateri tale, ca în penetintia umilita se se pregatesca la dîu'a ta, candu vei vení cu putere și marire, a judecá viii și mortii !

I.

Precum a fostu în dîlele lui Noe, asiá va fi înainte de venirea a dou'a a fiului omenescu. Reutatea omenesca si-va ajunge culmea sa. Fiii se voru scolá în contra parintiloru, și fratii voru goní pre fratii sei. Se voru redicá profeti mintiuosi, predicandu invetiatura noua în contra invetiaturci sante alui Cristosu, și vestindu-se pro sine a fi tramisii lui D.dieu, dar ei voru fi întru adeveru tramisii iadului. Atunci se sciti, că e aproape capetulu lumii, că e aproape dîu'a resbunarii, dîu'a Domnului. „*Precum ese fulgerulu dela resariturii, și se arata pana la apusuri, asiá va fi și venirea Fiiului omenescu.*“ (Mat. XXIV. 27.) Dar cum ese fulgerulu ? ! Fora veste, pe neasceptate, și se vede în ace'a-si clipita pe tota faci'a pamentului, în paduri și campie, în munti și vâi, pe strade și în case. Asiá va fi și venirea Fiiului omenescu. Nu se va aratá elu numai întru unu locu seu altulu ; ci pretotindone dintru odata, asemene fulgerului ; toti lu voru vedé, și elu va implé tote cu lumin'a maririi sale. Și ah, ce semne inspaimentatoric voru vesti sosirea lui ! „*Sorele se va invunecá, și lun'a nu si-va dá lumin'a sa ; și stelele voru cadé depe ceriu, și se voru clati tariete ceriului*“ (ib. 29.) De ce lipsa ar și fi sorele, de ce treba ar fi lun'a și stelele, candu nu va fi mai multu dîua și nopte, ci

numai o eternitate nemesurata. Pământulu se va cutremură, muntii se voru nimici, stancele se voru despica, valurile marii voru parasi léga. . . . alu loru; precum dice *Miché'a* profetulu : „*Sî se voru cutremură muntii sub densulu, sî vâile se voru topi ca cer'a de faci'a focului*“ (I. 4.) sî precum canta *Nahum* profetulu : *Resbunatoriu e Domnulu . . . sî intru cutremuru calea lui, sî norii sunt gravulu petioreloru lui. Muntii s'au clatitu, sî s'a îngrozitu pământulu de faci'a lui; sî s'au sfarmatu petrele de naintea lui.*“ (I. 2—6.)

Vai! ce groza, ce fiori voru cuprinde atunci tota fiint'a de pe pământu. Animalele sî ferele selbatece si-voru parasi ca turbate culcusiurile loru, cercandu scutire in giurulu omeniloru, sî omenii voru dorî a se ascunde in culcusiurile ferelor selbatece, ca se nu veda groznici'a acést'a; dar in turburarea loru nu voru sci, ce se se faca, de ce se se aupte; „*mai morindu de frica*“ (Luc. XXI. 26.) cu dorere muta voru cautá unii la altii, sî palidi, morti de diumetate, ca nesce schelete inspaimentatorie voru alergá dintru unu locu in altulu, rcaflandu necairi asilu de scapare. „*Tota man'a va slabi, sî totu sufletulu se va spaimentá. Turburá-se-voru betranii, sî i voru cuprinde doreri, ca pre muiera, care nasce, sî se voru plange unulu catra altulu, sî se voru spaimentá.*“ (Is. XIII. 7. 8.)

Ore statu-ati caduv'a I. A.! la patulu vre unui morbosu, ce trage a morte. Ore vediutu-ati lupt'a infioratoria, candu se despartiesce sufletulu de trupu?! Deca ati vediutu, apoi cugetati ce va fi atunci, candu va trage a morte, candu va trebui se se restorne sî se se nimicesca o lume intrega!

Fulgerile, cari voru cadé din ceriu, se voru impreună cu flacarele, ce voru erumpe din pământu, si in scurtu se voru prefaca in pravu sî cenusia tote satele, tote cetatile, sî se va arde pământulu, sî tote cele ce sunt in densulu, sî nu va mai remané fiintia vietuitoria.

Atunci va fi linisce sî tacere; linisce sî tacere adunca sî infioratoria ca liniscea sî tacerea mormentului in mediulu noptii. In acést'a linisce sî tacere taimica se voru audí de odata sunetele trombitieloru (ital. tromba) resunandu : Mortiloru! scolati sî veniti la judecata!

Ah, dîna infricosiata! Ce fiori voru cuprinde pre cei morti la aceste sunete neasceptate, sî mai vertosu pre cei pecatosi! Deca s'ar face I. A.! oricare dintre voi partasiu cutarii foradelegi cumplite, care trage dupa sine rosîne sî pedepsa, sî deca odinindu noptea in patulu seu, s'ar desceptá pe neasceptate la sunetulu unui viersu, ce i-ar strigá : Misielule! Esci prinsu din or'a acést'a; vina inaintea legii, se-ti primesci pedeps'a meritata! Ce spaima l'ar cuprinde, cum i-ar bate anim'a, cum i-ar tremură tote medularele trupului! sî acum intipuiti-ve, deca poteti, ce fiori voru petrunde osele celoru morti, sî mai vertosu ale celoru pecatosi, candu voru audí, sunandu trombiti'a : Mortiloru! scolati la judecata. „*Tremuru — eschiama S. Ieronimu — decâteori cugetu la dîu'a judecatei; si ori mancu, ori beu, mi se pare ca si candu trombitiele acele infricosiate aru intoná la urechi'a mea sunetulu : Mortiloru! scolati, infacisiati-ve inaintea judecatoriuului!*“

Trombitiele voru suná, sî sunetele loru potrice voru resbate inaltî-mile ceriurilor, sî voru petrunde aduncurile iadului, chiamandu sufletele, a se reuni cu trupurile loru sî a pasi inaintea judecatoriului dreptu sî ne-partinitoriu. Deca e citatu cine-va in lumca acést'a inaintea scaunului judecatorescu, pote se castige dela judecatori amenarea terminului infacisarii sale pe trei, patru díle, séu sî pe septemane intregi, ca se se pota pregati cu atâtu mai bine spre aপরার sa; ba neci nu e neaperatu de lipsa, se se infacisiese ensusi in persona; si-pote concrede caus'a avocatului séu cutarui amicu alu seu. Vai! ce altcum va fi la judecat'a lui D.dicu. Nu se va cede acolo neci cea mai mica amenare, ci trebuie se se scole: „*intr'o clipita la trombitiarea cea de apoi; pentru cá va suná trombiti'a, sî mortii se voru scold nestricati.*“ (I. Cor. XV. 52.) Ncei nu va poté tramite nimene pre altulu in locul seu, ci trebuie se se arate onsusi in persona, imperatu sî supusu, domnu sî servitoriu, prootu sî poporénu, avutu sî seracu. „*Toti trebuie se ne aretámu inaintea judecatorului lui Cristosu, ca se primesca fiacare dupa cele facute prin trupu, precum a lucratu, ori bine, ori reu.*“ (II. Cor. V. 10.)

Dar nu toti voru inviá spre marire, sî de aici mare deosebire va fi intre cei derepti sî cei pecatosi sî cu privire la trupurile loru. Trupurile celoru derepti voru fi stralucite sî voru luminá ca sorele; éra ale celoru pecatosi scarbose sî petate ca sufletele loru. „*De sî vomu reinviá cu totti; dar nu toti ne vomu schimbá.*“ (I. Cor. XV. 51.)

Sî cine va scî spune, in ce bucuria feresca voru notá sufletele dereptiloru, candu voru vedé aci clipit'a, de a se uní érași cu trupurile loru. Priviti, oh priviti, colo de catra ceriu vonu sufletele curate, sufletele dereptiloru, stralucindu ca sorele, sî ardiendu de dorinti'a, a se uní cu trupurile loru prea marite. Cu bucuria nespusa voru intrá in densele, dicundu: Fiti salutati buni soci ai nostri, cu cari la olalta amu semenatu in lume intre lacrimi de pentintia, cea la olalta secerámu acum cu bucuria. Buna lupta amu luptatu pe pamentu; repusa este noue cunun'a vietiei, care ni o va intinde astadi judecatoriulu dreptu inaintea totororu poporeloru. Binecuvantatu se fia Domnulu in eternu, care ne da o resplata ca acést'a!

Sî acum priviti — ve rogu — catra pamentu, sî vedeti cum esu din fiacarele iadului sufletele osendite, negre ca pecatele, cari le-au facutu; pare cá sunt totu atátia carbuni, scosi din foculu celu eternu alu iadului. Ah! ce superare, ce mania le va cuprinde, candu va trebui se se reunisca cu trupurile loru cele urite, sî cum voru strigá cu amaru: Dar cu trupurile aceste se inviámu sî se ne infacisiámu noi inaintea lumii intregi?! Ah ceriuri! indurati-ve spre noi. Ce ceriuri? visati dora? Portele ceriului sunt inchise de naintea vostra. Ah munti! ah stance! cadeti asupra nostra, ascundeti scarb'a nostra. Ce munti? Ce stance? Muntii sî stancele sunt acum pravu sî conusia. Ah iadule! voru strigá ei mai pe urma cu desperare, ah iadule! deschide-te, sî ne ascunde in sinulu teu. Da! iadulu se va deschide, sî ve va inghití érași in sinulu seu; dar trebuie se ve aratati mai antáiu

inaintea judecaterii lui D. dieu. Intrati suflète nefericite! intrati in aceste trupuri urite și petate; cu ele la olalta ati vatematu pre D. dieu, cu ele la olalta ati calcatu legile lui sante; cu ele la olalta trebuie se ve luati pedeps'a meritata.

Dupa ce se voru fi scolatu toti mortii, și se voru fi unitu tote sufletele cu trupurile lor, angerii voru adună tote poporele dela cele patru margini ale lumii la unu locu, strigandu : „*Se se scole, și se se suia tote poporele in valea lui Iosafatu . . . in valea judecaterii, că-că e aproape diu'a Donului; in valea judecaterii!*“ (Ioilu III. 11. 14.) Și i voru despartî pre toti in doue tabere; pre cei derepti de a derept'a, era pre cei rei de a steng'a. De a derept'a Abelu, de a steng'a Cainu, de a derept'a Moise, de a steng'a Faraonu; de a derept'a Susan'a, de a steng'a Iesabel'a, de a derept'a Petru cu Apostolii, de a steng'a Iud'a vendiatoriulu; de a derept'a Constantinu, de a steng'a Irodu; de a derepta toti, cari au sierbitu cu credintia lui D. dieu, de a steng'a toti, cari s'au lapedatu de densulu, și de legile lui celo sante pentru desfatare trecatorie.

Fiulu se va despartî de tatalu seu, fic'a de mam'a sa; barbatulu se va despartî de muierea, fratele de sor'a sa; servulu se va despartî de domnulu seu, invetiachelulu de invetiatoriulu seu. Ah! ce privire dorerosă va fi ace'a, candu redicandu-si osenditii ochii, și privindu la partea derept'a, unulu va vedé acolo pre parintii sei, altulu pre fratele seu séu sor'a sa, altulu pre preotulu séu servulu seu, altulu pre invetiatoriulu séu amicululu seu, cari nu i mai potu ajutá.

Și candu voru fi astfelu despartîti cei buni de cei rei, o lumina ca de fulgeru va luminá aerulu, și crucea, semnulu mantuirii nostre se va ivi incungiurata de radie stralucitorie pe inaltínea ceriului. Lumin'a, ce o respandesc crucea ivita pe ceriu, se va intunecá apoi de o lumina cu multu mai stralucitoria, ce va strabate din ceriurile deschise, și poporele voru vedé de odata pre fiulu omenescu, venindu in norii ceriului cu putere și marire mare, urmatu de preacurat'a lui maica Mari'a, și de cetele albe ale angeriloru.

Ah! ce voru sentî, ce voru poté sentî pecatosii vediendu inaintea loru ca judecatoriu, pre celu ce l'au restignitu prin pecatele loru. „*De faci'a lui se voru infrange poporele.*“ (Ioilu II. 6.). „*Mai usioru ar fi pecatosiloru — dice S. Ieronimu — a suferi torturele iadului, decâtu a suportá presintia lui Cristosu.*“

Acum si-va cuprinde judecatoriulu scaunulu seu imperatescu; și eca e aci clipit'a, ca se se incepa judecat'a; despre ce in partea II.

II.

Ce icona maretia! Cristosu siede ca judecatoriu pe norii ceriului, plinu de putere și marire; la petiorele lui stau poporele pamentului, impar-

tite in doue cete, in cetá dreptiloru, și in cet'a pecatosiloru; de asupra suride unu raiu plinu de bucurie și desfatari neperitorie, de desuptu casca cu groza unu iadu plinu de doreri și suferintie. Dreptii ascepta cu nerabdare și incredere cuvintulu d. dieescu, care li va deschide portele ceriului; pccatosii se cutremura și incremenescu, vediendu sosita elipit'a care va se le descopera rosínea inaintea lumii, și se-i arunce in abisulu tortureloru eterne. Atunci se va incepe judecat'a; se voru deschide cartílo, și se va judecá fiacare din cele ce se afla scrisu in ele, dupa faptele sale (Apoc. XX. 11.). Aceste carti voru fi I. A.! animole nostre. O potere mai inalta se va scobori asupra animeloru totororu, care le va luminá ca sorele, va luminá și rarunchii cei mai ascunsi, și va aduce la aratare tote faptele, poftetele, eugetele și sentimintele omeniloru. „*Nimicu nu este acoperitu, ce se nu se descopera, și ascunsu, ce se nu se cunosca*“ (Mat. X. 26.). Fiacare omu va fi asemenea unei cautatori (oglinde), in care va privi lumea intrega, observandu in ea tote frumusetiele virtutíloru, dar și tote maculele pecateloru. Singure pecatele dreptiloru, cari le-au spalatu in lumea acést'a cu lacrime de penitentia, singure aceste nu voru veni atunci la cunoscintia publica; dar cu atátu se voru aratá in mai mare lumina faptele loru cele bune, și pecatele celoru de a steng'a.

Vedé-voru poporele, vedé-va lumea intrega lucrurile, cele bune și evlaviose ale dreptiloru, sierfele, rogatiunile, posturile, lacrimile, rabdarile, elemosinele, binefacerile, ostenelele loru, și tote, tote câte au lucratu, câte au sierfitu, câte au suferitu acestia pentru imperatí'a lui D. dieu ori in baserica, ori a casa, ori pe campu; nu va remané neci unu suspinu de dorere, neci unu picuru de sudore neveditu, neci o floare ascunsa. Dar vedé-voru poporele, și vedé-va lumea intrega și tote foradelegile celoru pecatosi, imbuibarile, injuraturele, desfrenarile, clevetele, juramintele strembe, urele, invidiele, certele, marturisirile cele rele, cuminecarile cele nedemne, și inisialatiunile loru; și nu numai cele cari le-au implinitu cu fapt'a, ci și cele cari le-au facutu numai-cu cugetulu, cari le-au sentítu numai cu anim'a. De și nu le-a vediutu neci odata neci unu ochiu omenescu, de și au trecutu sute de ani, decandu s'au facutu, tote, tote voru veni acum la aratare; și voru stá acolo pecatosii in tota goletatea, in tota rosínea, și in tota uritiunea loru. „*Aratá-voiu poporeloru rosínea ta, și imperatieloru ocar'a ta.*“ (Nah. III. 5.). Cum voru stá acolo dreptii cu fruntea senina, incantati de fericirea ceresca, ce i ascepta! Și cum voru stá acolo pecatosii cu ochii plecati la pamentu, lesímandu de rosíne, batjocuriti inaintea totororu poporeloru pamentului, sentímendu unulu fiacare dintre densii, cá ochii totororu sunt timentiti asupra lui, ca și candu nu aru fi adunati pentru alta, decâtu se privesca rosínea și ticalosí'a lui, și numai a lui.

Se punemu I. A.! cá unulu dintre voi, cari sunteti adunati adi in s. baserica, a facutu orecandu vr'unu pecatu infioratoriu, p. e. a ucisu, a aprinsu séu a furatu. Se punemu, cá de și acelu pecatu fu facutu in tain'a

cea mai mare, in umbr'a cea mai desa a noptii, eu lu sciu totusi din descoperirea lui D.dieu; și apoi asi veni acum a-lu descoperi și voue totororu, aretandu cu degetulu, și dîcundu : Se sciti crestiniloru ! că acelu barbatu, care siede in acelu scaunu, stimatu de tota comun'a ca unu omu de omenia, e unu ucidatoriu séu unu tetiunariu blastematu ; și se sciti, că acea femea, care se hitresce colo in acele vestminte frumose, pre care voi o onorati ca pre o diupenesa de frunte, e o telharitia nerosînata; și apoi v'asi descoperi locul și tempulu, unde și candu s'a intemplatu omorulu, aprinderea séu furtulu; spuneti-mi I. A. ! au nu ar voi unu barbatu seu o femea ca ace'a se se ascunda mai bine sub pamentu, decâtu a suferi o rosîne ca acést'a inaintea vostra ? ! Dar ce este rosînea acést'a pe lenga rosînea și ocar'a, ce va ajunge pre pecatosi la judeciulu lui D.dieu, candu li se voru descoperi tote faptele rele, ba inca și poftele, cugetele dorintiele loru cele mai tainice inaintea lumii intregi !

Dupa ce s'au descoperitu astfelu tote virtutile celoru derepti, și tote foradelegile celoru pecatosi inaintea totororu poporeloru lumii, nu e alta inapoi, decâtu se se scole Cristosu și se rostescă judecat'a. Și atunci se va rodică Cristosu depe tronulu seu, și cu facia senina, cu placere și iubire nemarginita va privi mai antâiu peste cet'a dreptiloru, peste sîrurile aleșiloru sei, va merge inaintea loru, i va salutá, si stringandu-i la pieptulu seu, va grai catra densii ca unu mire catra mires'a sa : „*Veniti binecuvontatii Parintelui meu ! de mosteniti imperati'a, care s'a gatitu voue dela intemeierea lumii. Că au fostu flomendu, și mi-ati datu de am mancatu, am fostu setosu, și mi-ati datu de am beutu*“ etc. (Mat. XXV. 34—37.). Voi pote nu ve aduceți a minte de tote aceste; dar eu nu le-am uitatu, tote le-am insemnatu in cartea vietiei; că-cî „*Aminu dîcu voue, intru cătu ati facutu unuia dintre acesti frati ai mei prea mici; mie mi-ati facutu.*“ (ib. 40.). Dereptu acea oh iubitoru mei ! pentru că ati portatu jugulu meu, pentru că ati amblatu in calea mandateloru mele, pentru că ati sierbitu mie cu bucuria și credintia, pentru că ati primitu și folositu darurile mele, eca aci sum, ca se vi le resplescu tote in abundatia. Imperati'a mea se fia imperati'a vostra, d.dicirea mea se fia fericirea vostra, angerii mei se fia amicii vostri, santii mei se fia socii vostri, Maic'a mea Maic'a vostra, Parintele meu Parintele vostru. Veniti, veniti dar oh iubitoru mei ! la parintele, la mirele, la D.dieulu vostru, care e partea vostra in veci ! Oh respata nemarginita ! Oh daru nepretiuitu ! Oh fericire nespusa, a primii asemene respata, asemene daru din manele lui D.dieu !

Apoi se va intorce Cristosu catra cei de a steng'a; faci'a lui va deveni superata, și ochii lui voru schintoia de mania derepta și santa. Vai ! ore cum voru poté sustiené pecatosii privirea lui d.diesca !

Candu au venitu Iud'a vendiatarulu cu jidovii in gradin'a getsemana, ca se prinda pre Cristosu, și elu i-a intempinatu pre densii dîcundu : „*Eusum Isusu, pre care lu cercati !*“ cadiura cu totii de spaima la pamentu.

Intipuiti-ve dara, deca poteti, ce frica, ce groza, ce desperare va cuprinde pre pecatosi atunci, candu intorcandu-se Isusu catra ei la judeciu in tota marimea stralucirii sale d. dieesci, va dice loru cu unu viersu aprinsu de mania santa : Eu sum Isusu ! pre care voi m'ati gonitu. Eu sum Isusu ! in care voi nu ati crediutu, caruia voi nu ati sierbitu, ale carui daruri voi le-ati despretiuitu, a carui viersu, ce ve chiamá la penitinta, nu l'ati ascultat. Eu sum Isusu ! care v'am scosu pre voi din nimica, cercandu-ve dupa tipulu sî dupa ascmenarea mea ; care m'am scoboritu din ceriu pe pamentu, ca se ve cercu care am traitu in lipsa sî seracia, sî am moritu intre dorerile crucii, ca se ve rescumparu pre voi. Eu sum Isusu ! care v'am luminatu pre voi cu lumin'a Evangheliei mele, v'am recoritu cu rou'a darurilor mele, v'am nutritu sî v'am crescutu cu trupulu sî sangele micu ! „*Ce ar fi trebuitu se mai facu, si nu am facutu ?!*“ (Is. V. 4.) Sî cum ati respunsu voi la atát'a iubire a mea ? ! „*Flamendu am fostu, si nu mi-ati datu se mancu ; setosu am fostu, si nu mi-ati datu se beu ; strainu am fostu si nu m'ati primitu.*“ etc. (Mat. XXV. 42—43.) „*Mergeti dara dela mine blastematiloru ! blastematiloru ! cari ati despretiuitu tainele mele, cari v'ati batutu jocu de invetiaturele mele, cari nu ati ostenitu, nu ati lucratu, nu ati rabdatu nimicu pentru mine sî imperati'a mea, cari v'ati datu trupulu sî sufletulu in servitiulu diavolului, Mergeti dela mine blastematiloru ! in foculu eternu, care este gatitu diavolului si angeriloru lui.*“ (Mat. XXV. 41.)

Judecat'a e rostita ; acum e aci tempulu, se se incepa implinirea ei. Dereptii inaltandu cantece de bucuria sî multiunita voru plecá catra imperati'a ceresca. Inaintea loru va merge Isusu cu s. cruce, sî cu Maic'a sa, prea curat'a fetiora Maria. Apoi voru urmá cetele angeriloru sî ale arcangeriloru, sî dupa ei tota cet'a alesiloru. Ici Petru cu Apostolii, cole S. Stefanu cu martirii ; ici S. Iosifu cu barbatii cei derepti, cole S. Elena cu muierile cele cuviose. Ici episcopii sî preotii cei santi, cole credintiosii, cari au ascultatu cuvintele loru. Ici fetiorele cu lampole aprinse, cole copilasii ucisi de Irodu ; sî asiá tota cet'a santiloru, pana va intrá celu mai depe urma, sî atunci ceriulu se va inchide dupa densii !

Acum intorcesi-ve sî priviti de a steng'a la cot'a osenditiloru ! Ca o tabera revolutiunaria, invinsa sî judecata la morte, asiá stau oi acole, apesati de blastemulu ceriului. Cu privire trista sî desperata petrecu ei pre santii, ce sbora la ceriu. Asiá dara oh Isuse ! care ne-ai iubitu atátu de tare, oh prea curata Fetiora ! care te-ai rogatu de atáte ori, sî atátu de ferbinte pentru noi, nu ve vomu vedé mai multu pre voi ! Remasu bunu oh parintiloru, fratiloru, sororiloru, amiciloru, sî cunoscutiloru nostri din cet'a aleasa, remasu bunu . . . vai ! trebue se ne despatimú de voi in veci, — in veci ! Atunci se va deschide iadulu, unu tîpetu, o clipita, sî voru cadé cu totii in foculu eternu !

Se ne oprimu aci I. A. ! sî se recugetámú pucinu, ore unde vomu stá noi in dñu'a infricosiata a judecatei ? ! De a derept'a, séu de a steng'a lui

Cristosu?! Oh dulce Isuse! care ne-ai rescumparatu cu santu sangele teu, descoperi-mi, au este vre unulu între ascultatorii mei, între poporeni mei, care se se arunce cu osenditii in foculu eternu?! Arata-mi-lu, care e acel'a, ca se tornu lacrimi de penitintia in ochii lui, ca se sternescu dorere de peccate in anim'a lui. Arata-mi-lu, ca se-lu ieu cu mine, se-lu ducu la crucea ta; deca nu l'au petrunsu cuvintele mele, pote lu voru miscă rancio tale, dorerile tale, sangele teu, ce l'ai versatu in valuri pentru mantuirea nostra. Dar ce! tu taci! Tu nu voiesci a mi-lu descoperi?! Ah! sum pote eu acel'a?! Suntemu pote toti?!

Domne! nu intră cu sierbii toi in judecata! Multe sunt peccatele nostre, dar indurarea ta e nomarginita! Celu care ai datu iertare Mariei Magdaline si ai promis u raiulu lotrului depe cruce, oh cauta cu indurare si la poporul teu, si nu lasă se pera mostenirea ta! Dă-ne Domne! lacrimi de penitintia, ca marturisindu si plangundu aici peccatele nostre, se ne aflămu demni a stă in acea dî infricosiata de a derept'a ta cu aceia, despre cari e scrisu: „*Acastia sunt, cari si-au spalatu vestmintele loru, si le-au albitu cu sangele Mnelului.*“ (Apoc. VII. 14.) si a audî depe buzele tale cuvintele dulci: „*Veniti binecuventatii Parintelui mieu*“ etc. Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dominec'a lasatului secu de brendia.

Predica

(de Mariu Bihorénulu.)

Despre folosele si santirea postului.

„In tempu bine primitu te-am ascultat, si in diu'a mantuirii ti-am ajutat tfe. Eca acum e tempu bine primitu; eca acum e diu'a mantuirii.“ (II. Cor. VI. 2.)

De si clipit'a reitorcerii nostre depe calea peccatoru la D.dieu, o I. A.! totu de un'a unu tempu priintiosu inaintea ochiloru lui, si o dî de mantuire pentru sufletele nostre; totusi cuvintele citate ale Santului Apostolu, mi se paru a se poté aplică destinsu la dîlele sante, ce ne stau inainte.

Stămu la pragulu postului mare, la pragulu acelu dîle de gele, cari le-a ronduitu s. maica baserica, ca retienendu-ne in ele dela ori-ce petroceri si resfatiari lumesci, prin postu, prin rogatiune, prin elemosina, prin totu felu de fapte bune, prin marturisire pocaita si cuminecare demna se ne pregatimu trupulu si sufletulu la maretia serbatoare a mortii si a reinviarii D. N. Is. Cr. ca morindu si noi peccatoru prin penitintia adeverata, se reinviămu cu Cristosu spre vietia noua, vietia sufletesca.

Neci nu ar fi acel'a lucru cuvenintiosu, I. A.! ca se ne pregatimu prin desfatiari si resfatiari lumesci la acele dîle mari ale mantuirii nostre. Ar fi o batjocura pentru Cristosu, se ne veda, că venimu de a dereptulu din

petreckerile pecatoase ale lumii la crucea lui, la mormentulu lui. Prin penitinta umilita trebuie se ne pregatim dar la serbarea acestoru taine maretie ale rescumpararii noastre, a mortii și inviarii D. N. Is. Cr.

Unu miedilocu potinte de penitinta este I. A.! *postulu*; și ca se ve insuflăți voi a implini cu atât mai buerosu acést'a lege a postirii, ce vi o impune s. baserica pentru aceste dîle de penitinta, eu venu a ve aretă in cuvontarea mea de astadi *folosele postului*, indemnandu-ve pe scurtu și *la santîrea adeverata a postului*. Fiti cu atentie!

I.

Inainte cu mîi de ani apropiandu-se diavolulu de protoparintii nostri in tipu de sierpe, le grai loru depe arborele gradinei raiului: „*In care dî veti mancă din densulu, se voru deschide ochii vostri, și veti fi ca Domnedieu, cunoscundu binele și reulu*“ (I. Moisi. III. 5.) Ev'a se lasă a fi insielata de sierpe, și Adam de Ev'a, gustara din pomu, și le se deschisera ochii, nu a cunosece binele și reulu ca D.dieu; ci a vodé ticalosf'a adunca, in care i-a aruncatu calcarea mandatului d.dieescu, perderea darului și amicitiei lui D.dieu, pornirea patimeloru rele, necunoscute mai nainte in trupurile loru, esilarea din paradisu, ca se-si castige in sudorile faciei pana de tote dîlele, și mortea, carca intră prin pecatu in lume. Și sierpele prea multiumitu cu unu sucesu ca acest'a, se scobori saltandu de bucuria inapoi in iadu, in locuinti'a sa intunecosa.

Toti amu pecatuitu in Adam, toti fûramu pedepsiti cu Adam. Dar I. A.! precum trupulu saturatu ne-a facutu vinovati maniei lui D.dieu; asiă trupulu flamendîtu pote se ne medilocesca érași daru și iertarea lui; prin mancare amu vatematu pre D.dieu, prin postu éra ne potemu impacă cu densulu; prin mancare amu pierdutu bucuriele raiului, prin postu éra ni le potemu castigă. Trupulu a pecatuitu, și a adusu mortea in lume; trupulu se se pedepsesca dar, ca se ajungemu éra la vietia.

Postulu, adeca retienerea dela unele mancari, cari acitia patimele in omu, și i facu sufletulu selavu trupului, este o sierfa bine placuta lui D.dieu, este unu lueru bunu și mantuitoriu, că-ci nu numai ne castiga iertare, ci și daru; nu numai sterge peccatele, cari le-amu facutu in trecutu, ci totu odata ne și scutesce de cele cari le-amu poté face in venitoriu. „*Postesce, — dîce S. Ioanu gura de auru — pentru că ai pecatuitu; postesce, ca se nu peccatuesci; postesce, ca se primesci.*“

„*Postesce, pentru că ai pecatuitu!*“ De și a facutu Cristosu destulu dreptatii d.dieesci pentru tote peccatele lumii prin sangele seu scursu pe altariulu crucii, ranindu-se pre sine, ca se ne rescumpare pre noi, dandu-se pre sine mortii, ca se ne daruesca noue vietia; eu tote aceste și noi unulu fiacare suntemu detori a face din partea nostra cătu potemu, suntemu detori a pedepsi și noi in noi ensîne peccatele facute, că-ci numai asiă, devenimu

partasi facerii destulu, ce o-a adusu Cristosu pentru noi. Chiaru precum deca e morbosu séu ranitu cineva, ca se se reinsanetosieze, nu e destulu, se aiba medicine sî unsori, ci e de lipsa se se sî folosescă de densele; astfeliu sî sangele lui Cristosu, versatu ca o facere destulu pentru peccatele noastre, de sî e acol'a o medicina neasemenata, sî are o putere nemarginita, cu tote aceste sî acelu sange pretiosu numai asiá pote darui sanetate sufleteloru nostre, numai asiá pote vindecá ranele loru, deca grabimu a ne folosí de densulu; dar noi ne folosimu de densulu numai atunci, deca facemu sî noi din partea nostra câtu potemu, pedepsindu sî noi in noi ensîne peccatele facute. Celu care ar asceptá iertarea lui D.dieu fora a face destulu sî din partea sa, ar fi asemenea tergariului, care si-tinde man'a dupa marfa, a o luá cu sine, fora a-i depune pretiulu convenitosu.

Dar acum chiaru postulu este un'a dintre partile cele mai insemnate ale penetintiei adeverate, unulu dintre miedilocelo cele mai poterice, de a imblandí mani'a lui D.dieu pornita asupra nostra, sî a face destulu dereptatii sale pentru vatamarile, ce i-amu infiptu prin peccatele nostre. „*Intorceti-ve la mine din tote animele vostre cu postu, cu plangere sî languire*“ (Ioilu II. 12.)

E de lipsa ore se ve aducu a minte de profetulu *Samuilu*, care a adunatu totu poporulu in Masfatu, „*sî au postitu in diu'a ace'a sî au dísu : peccatuitu-amu inaintea Domnului!*“ (I. Reg. VII. 6.). E de lipsa ore se ve aratu esemplulu lui *Davidu*, care dupa ce peccatui, s'a imbracatu in sacu de doliu, sî si-a mortificatu trupulu cu postire. (Is. XXXIV. 13.) mancandu cenusia in locu de pane, sî mestecandu cu lacrime beutur'a sa, încátu se elatinau genuuchii lui de postire, (Is. CVIII. 24.) E de lipsa ore, se ve aducu a minte de profetulu *Daniilu*, care si-a intorsu faci'a sa catra Domnu D.dieu, a-lu rogá cu posturi, sî cu sacu sî cu cenusia, sî s'a marturisitu lui sî a dísu : „*Domne D.dieulu celu mare sî ninunatu ! Peccatuitu-amu, facutu-amu nedereptate sî foradelegi, sî ne-amu departatu sî ne-amu abatutu dela mandatele sî dela judecatele tale. Domne ! asculta, Domne curatiesce, Domne iea a minte!*“ (Dan. IX. 4. 5. 19.). E de lipsa ore se ve aratu esemplulu profetului *Neheemia*, carele a plansu sî a postitu, sî s'a rogatu inaintea faciei lui D.dieu, marturisindu peccatele filoru lui Israilu, ca se afle indurare. (Nch. I. 4—6). „*Inca patrudieci de díle* — amenintiá Domnulu pre ninivenii peccatosi prin profetulu seu Ion'a — *inca patrudieci de díle, sî Ninive se va nimici!*“ Sî au crediutu ninivenii cuventulu domnedieescu, sî imperatulu sî boiarii sî totu poporulu acelei cetati mari dar corupte, dimpreuna cu vitele sî animalele loru au postitu patrudieci de díle, sî au postitu cu atát'a asprime, încátu trei díle nu au gustatu neci mancare, neci beutura. Cine scie, — díceau — dora se va intorce D.dieu, dora si-va retrage sbiciulu maniei sale, sî nu vomu perí ?! Sî vediendu Domnulu penetinti'a loru, i-a parutu réu de pedeps'a, ce le-a amenintiatu, sî si-a retrasu derept'a resbunatoria, ce o tienea

acum intinsa, ca se-i sterga depe faci'a pamantului, cum a stersu Sodom'a și Gomor'a.

Eca ce putere minuuata are postulul ! Inblandiesce, stinge mani'a lui D.dieu, ce pornesce asupra-ne pentru peccatele nostre, și din judecatoriu infricosiatu și resbunatoriu ni-lu face parinte induratu și iertatoriu.

Dar I. A.! postulul nu numai că este o sierfa prea placuta lui D.dieu pentru peccatele facute; ci e totu odata scutul celu mai potericu in contra peccatorulu, cari le-amu poté face in venitoriu; că-ci stinge foculu patimeloru, curatiesce anim'a și lumina mintea, și astfeliu efoptuosce, ca sufletulu liberatu de catusiele trupului, se pota implini mai usioru voi'a lui D.dieu, și se pota sborá mai liberu catra destinulu seu maretiu, catra vieti'a eterna.

Diavolulu se foloscesce in contra nostra de acc'a-si violenia, de care se folosescu venatorii in contra elefantului; oi adeca lu pandescu, candu manca, și candu se satura mai bine; atunci apoi navaloscu asupra lui, lu prindu și lu omoru; sciindu prea bine, că cu cătu s'a ingreuiatu elefantulu mai tare cu mancare, cu atât-a se misca mai cu a nevoia. Astfeliu purcede și dîavolulu in contra nostra; cu cătu o mai saturatu trupulu, cu atât'a se immultiescu, cu atât'a ardu mai tare poftetele rele, și cu atât'a e mai usioru diavolului, a ne prinde in curs'a sa. „*Pentru nesatiu multi au peritu; éra celu infrenatu si-va adauge vieti'a.*“ (Eccl. XXXVII. 34.). Pentru acest'a ne dîce Domnulu : „*Luati a minte de voi ensive, ca se nu se ingreuiete animale vostre cu satiulu mancarii și cu betia.*“ (Luc. XXI. 34.). Și pentru acést'a in indemnna Cristosu, a ne folosi de postu ca de o medicina in contra ispiteloru diavolului, dîcundu : „*Acestu soi (de diavoli) nu ese, fora numai cu rogatiune și cu postu.*“ (Mat. XVII. 20); cu postu, prin care sufletulu si-recastiga érași cărm'a, ce i-o rapisera din mana patimele peccatoase ale trupului.

Babilonii se inchinau unui idolu cu numele *Bel*, carui i portau mancari și beuturi, și unui balauru mare. Și cum a ucisu profetulu *Daniilu* pre acelu balauru?! Asiá, că derimase mai antâiu idolulu, după care se ascundea acelu balauru, și apoi l'a ucisu și pre elu ensusi. „*A derimatu pre Bel, și a ucisu balaurulu.*“ (Dau. XIV. 27.).

Asemene acelu idolu este I. A.! trupulu vostru saturatu cu mancari și beuturi, după care se ascunde și se intaresce balaurulu, adeca diavolulu cu ispitele lui, cari ve ducu in peccate. Atacati mai antâiu și derimati acelu idolu, adeca trupulu vostru cu postu, și apoi ve va fi usioru a reportá triumfu și asupra balaurului, adeca asupra diavolului, și a peccatorulu, cari venu dela densulu.

Episcopulu de odiniora din Helenopole, cu numele *Palade*, audîndu că unu cutare *Doroteiu*, barbatu cuviosu din Teba postesce necontenitu și atâtu de strinsu, încátu abia manceá peste dî pucina pane și o mana de legume, lu fece atentu se aiba grige, se nu-si prea slabesca poterile; éra cuviosulu *Doroteiu* i response : „*Ucidu trupulu acest'a, pentru că voiesce se me ucida elu pre mine.*“

Asemene cetimă despre unu teneru, care se amorisă într'o fetiora, destinsa prin frumosețea sa dar și prin virtutea sa. Tenerulu cercă mai de multeori a o duce la pecatu; ma fetior'a remase statornica in nevinovăția sa, și lu indemnă și pre densulu, a se abate dela cugetulu seu peccatosu, dar in desiertu. In urma reusă virtuos'a fetiora cu modulu urmatoriu : „Prin o juruintia serbatoresca — dîse ea tenerului — m'am deobligatu lui D.dieu, a postî patru dieci de dîle numai cu pane și apa; depe ace'a voi u cunosce, că ore adeverata e iubirea ta catra mine, deca vei face și tu acest'a juruintia, și vei postî strinsu impreuna cu mine patru dieci de dîle.“ Tenerulu primî. Dar ce se vedi? Dupa postu de câteva dîle slabi pornirea sa spre necuratia și se stinse foculu poștei sale intru atăt'a, încātu cugetă mai multu la morte și la judeciu, decātu la poft'a și iubirea sa necurata.

Asiă este I. A.! ispitele diavolului in contra trupului mortificatu prin postu, sunt slabe, sunt nepotintiose. Vedicindu diavolulu unu omu santîtu prin postu, si-perde curagiulu și fuge. „*Deca postimu noi*, — dîce S. Ioanu Crisologu — *atunci flamendiesce și diavolulu, care se satura pururea prin peccatele nostre.*“

Pentru acea ve strigu și eu cu S. Ioanu gura de auru : *Postiti ca se nu peccatuiti!* Dar totu odata ve continuu cu ace'asi s. pariute : *Postiti ca se primiti!* Ce se primiti?! Se primiti érasî darulu lui D.dieu pierduu prin pecatu, ca se poteti naintă pe calea virtutii, facundu fapte demne de imperatî'a lui D.dieu.

Se dîce despre cocore, că inainte de a plecă tomn'a in alte tiere lungu tempu nu manca nimica, numai nasipu, ca se scada din grasime, și se fia cu atātu mai usiore in sboru. Astfeliu sufletulu vostru va sboră cu atātu mai usioru catra ceriu, tier'a vostra eterna, cu câtu veti infrenă mai multu trupulu vostru prin tieuerea strinsa a postului.

Mantuioriulu nostru Isusu Cristosu inainte de a incepe oper'a cea mare a rescumpararii genului omenescu, a petrecutu patru dieci de dîle și patru dieci de nopti postindu in desiertu, ca se ne invetie prin acest'a, că deca voimu a naintă pe calea mantuirii, deca voimu a spori in fapte bune, se pregatimu și se santîmu prin postu trupurile nostre.

Prin postu au ajunsu santii cei mai mari ai lui D.dieu la culmea depîlnetatii loro. *Eli'a* profetulu fu rapitu de viu in ceriu, pentru că si-a curățitu mai antăiu sufletulu prin postu de patru dieci de dîle. *S. Pavelu* Apostolulu fu invrednicitu a fi rapitu pana la alu treile ceriu, pentru că cum dîce elu ensusi si-chinuiă trupulu, și lu supunea sclaviei. (I. Cor. IX. 27.).

Postulu este dara o sierfa bine placuta lui D.dieu, este unu lucru santu, multu folositoriu sufletelor nostre. Dar e destinsu placutu lui D.dieu și folositoriu sufletelor chiaru postulu acest'a, care ne sta nainte, postulu mare, postulu Stelor Pasce, care e santîtu prin ensusi esemplulu Mantuioriului nostru, și e chiaru asiă de vechiu ca crestinismulu; că-ci si-trage originea sa dela S. Apostoli, și a fostu tieutu de atunci pana astadi su de-

cursulu totororu vecurilor cu scumpetate de mosii și stramosii nostri, și de tote poporele crestine ale pamentului. „*Postulu de patruđeci de đile* — đice S. Isidoru — *se țiene din ronduel'a Apostoliloru in tota lumea.*“ Ce privire maretia ! a vedé o datina santa ca acést'a trecundu din vécu in vécu, din generatiune in generatiune. Ce privire maretia ! a vedé sute de popore crestine pe tota faci'a pamentului cadiendu in acel'asi tempu naintea tronului lui D.đieu, umilindu-se su braciulu seu potinte, și cercandu a imblandi mani'a lui, a castigá iertarea și darurile lui prin postu și rogatiune : și cu ce insufletire trebue se impliniti voi acestu santu postu, candu sciti că aveti pe totu pamentulu frati potrunsi de acele-si sentieminte, uniti sub acc'a-si lege !

Un'a ve rogu inse I. A. ! și ve rogu cu cuvintele stului profetu *Ioilu* se „*santiti postulu*“ (I. 14.) postindu cu cugetu curatu, pentru de a sierbi lui D.đieu, éra nu de a ve arată inaintea omeniloru, cum faceau fariseii, retienendu-ve de peccate și deprindendu-ve cu diligintia in fapte bune. „*Celu ce se retiene numai dela mancarile oprite* — đice S. Onoriu — *éa nu si dela peccate ; acel'a este asemenea diavolului, care nu manca, dar totusi nu inceta de a face reu.*“ Auditi ce frumosu ve indemna la santirea adeverala a postului și S. Ioanu gura de aur : „*Nu postulu in sine, ci numai postulu adevératu pote mantui pre omu. Postesci ! e bine ; dar arata-mi acést'a prin fapte. Intrebi, că prin cari fapte ? ! Eca-le, deca vedi unu seracu, îndura-te spre elu ; deca vedi fericitu pre vecinulu teu, nu-i invidiá. Nu numai gur'a ta trebue se postesca, ci și ochii și urechiele, și manele și petiorele tale, și tote medulariele trupului teu. Se postesca manele, tienendu-le curate de avere nederepta și de castigu nedereptu. Se postesca petiorele, neamblandu dupa petrecceri necuvenintiose. Se postesca ochii, neprivindu in laturi cu pofta și cu lacomia. Se postesca urechiele, neascultandu clevețele și vorbele peccatose.*“

Incepoti dar I. A. ! și impliniti postulu, petrunsi de asemenea sentieminte și cugete saute. Parasiti tote acele, cari ve tienu pre voi despartiti de catra Domnulu creatoriulu vostru ; infrangeti legaturile acele nefericite, cari ve lega de lumea acést'a stricata, și nesuiti a ve castigá îndurarea și darurile lui D.đieu prin postu, rogatiuni neincetate și prin fapte bune, ca dñu'a maretia, dñu'a inviarii Domnului nostru Isusu Cristosu, se o pototi salutá cu totii reinnoiti și reinviati cu sufletele vostre. Amin.

Predice ocazionale.

Optu predice pentru postul mare despre patimele D. N. Is. Cr.

Predic'a II. pentru Dominec'a I. din Paresime.

(de Iustinu Popfiu.)

Venderea și prinderea lui Isusu.

„Era celu ce lu venduse pre elu, le-a datu loru semnu, dicandu : Pre care lu voiu sarutá, acel'a este, prindeti-lu pre elu.“ (Mat. XXVI. 48)

Panace se luptá Cristosu cu moartea in gradin'a getsemana, cadiendu la pamentu su sarcin'a pecatelor a tota lumea, cari le-a primitu de buna voia asupra sa, și pentru cari e gat'a a se aduce pre sine sierfa Parintelui cerescu; pana si-facea elu in acea gradina de dorere rogatiunea pregatitoria la moarte: Apostolii lui dormiau; megnirea, intristarea adunca inchise ochii loru. Dar ce! amu vediuntu potrecundu-lu pre Isusu in acea gradina numai unspredece Apostoli; unde e alu doispredece?! Au nu erau la numeru doispredece Apostolii lui Cristosu?!

Ah! Iud'a nu e de facia. O patima, o pofta ticalosa, poft'a de castigu lu tiene departe pe căli intunecose. Mantuitoriulu versa sudori de sange in gradin'a getsemana; era nefericitulu Iud'a alerga la arhieriei și la mai marii poporului, lu vende pre densulu pentru treidecei de denari, și sciindu, că Mantuitoriulu se afla in gradin'a getsemana, cere ostasi, ca se-lu prinda pre elu. Erá nopte intunecosa afara; dar mai grosa erá intunecimea in sufletulu Iudei. Oh nefericite vendiatoriule! oh nebuniloru cumparatori! o vita e mai scumpa, și voi pretiuiti numai treidecei de denari pre Domnulu victiei!

Cu anim'a infiorata de o ascmene fapta, veniti I. A.! se privimu adi mai de aproape 1) *venirea Iudei la Cristosu, ca se-lu perda cu sarutare vendiatoria*, 2) *impregiurarile prinderii lui Cristosu*.

Se incepemu inaltiundu rogatiune ferbinte la ceriu, ca bunulu Mantuitoriu, care se lasa a fi prinsu și legatu pentru noi, se ne tramita darulu seu d. dieescu, ca se potemu frange catusiele diavolului, cu cari ne tiene inca legati in puterea sa!

II.

Prevediendu Cristosu in sufletulu seu, că e aci or'a, candu va fi datu in manele pecatosiloru, si-finesce rogatiunea catra Parintele cerescu, se scola, și merge la Apostolii sei, pre cari aflandu-i dormindu, i decepta dicundu : „Destulu e! a sositu or'a! Eca se dá Fiulu omenescu in manele pecatosiloru. Scolati, și se mergemu, că-ci se apropia celu ce m'a vendutu.“ (Marcu

XIV. 41. 42.) Apostolii cuprinsi de frica sî intristare se scola, ca se mergea cu densulu.

Dar ce e acést'a? Lumina de lampe sî facie strabate dintr' odata prin intunoreculu noptii! Iarma sî toietu de arme rumpe tacerea adunca. Lumina se pare totu mai aproape, toietulu se ande totu mai tare, sî in urma diarescu pintre arbori o ceta intrega de ostasi cu lance, fusti sî spade, intre densi chiaru sî archieroi sî carturarii cu servitorii loru, sî in fruntea loru? Ah! tremuru, a ve spune, — in fruntea loru Iud'a, invetiachelulu celu iubitu alu lui Cristosu! Ce faci? Unde mergi vendiatoriulu?! Ah pamentule! pontru ce suferi pe faci'a ta fer'a acést'a selbatoca?! Oh ceriuri! pentru ce nu lu nimiciti cu fulgerile vostre?! Asia dar chiaru alesulu, chiaru iubitulu seu se-lu venda, sî se-lu dee pre densulu in manele ucidatoriloru sei?! Tristu esemplu e acest'a I. A.! cum pote se se restore omulu depe gradulu celu mai inaltu alu demnitatii in adunculu celu mai intunecosu alu ticalosiei, deca nu scie infrená patimcele sale!

Dar I. A.! vendiatoriulu Iud'a pe lenga tota ticalosí'a animei sale nu avú curagiulu, a se dá pe facia ca vendiatoriu, sî a pasí in contra invetiatoriuului, in contra Domnului seu ca dusmanu, pare cá se rosína elu ensusi de fapt'a sa. Pentru acést'a dara despro o parte, éra despre alta parte, ca nu cumva se retecisca ostasii in intunorecu, sî se prinda pre altulu in loculu lui Cristosu, s'a folositu de o viclenia diavolesca, dandu-le loru somnu, depe care se-lu pota cunosce. „*Pre care lu voiú sarutá* — díce elu ostasiloru, — *acel'a este, prindeti lu pre elu!*“ (Marcu XIV. 44.)

Vene dar invetiachelulu vendiatoriu; vene din afara ca unu mnelu blandu, din laintru ca unu lupu rapitoriu; pe fruntea sa cu faciaria insielatoria, cu vendiare ticalosa in anim'a sa, ca se dee mortii pre domnulu vietici. Vene, cerca in intunorecu cu ochii sei de vulpe pre Isusu, sî vediendulu grabesce la densulu, lu imbracisia cu manole sale de sierpe, dícundu: „*Bucura-te invetiatoriule! sî l'a sarutatu pre densulu.*“ (Mat. XXVI. 49.). I'a imbracisiatu ca se-lu venda, l'a sarutatu ca se-lu perda.

Domne! me infioru de atât'a reutate. Deca nefericitulu Iud'a dupe ce vendú pre Domnulu sî invetiatoriulu seu, dícca ostasiloru: *Pre care lu voiú palmé acel'a este; prindeti-lu;* fapt'a lui dora dora nu erá atâtu de ticalosa atâtu de negra. Dar spuncti-mi ve rogu, unde ati auditu, séu unde ati ceditu cand'va despre vr'o foradelege escutata cu o viclenia nerosínata ca acést'a?! *Pre care lu voiú sarutá, acel'a este.*“ Ce cuvinte sunt aceste?! Asia dar somnulu iubirii celei mai fragede se se folosesca chiaru de unu Apostolu spre vinderea Domnului seu?! Firea omenesca se revolta, sî se intorce cu desgustu, dela o faciaria ticalosa, ca acést'a. Cui se mai credi dara in lume, deca nu poti crede neci sarutarii acelor'a, pre cari i iubesci, sî de cari te credi a fi iubitu?! Oh voi aduncimi nemesurate! respundeti, deca aduncurile vostre cele mai intunecose sunt ore atâtu de negro ca peccatulu acestui invetiachelu vendiatoriu?!

Dar I. A.! fapt'a acést'a alui Iud'a fu cu atâtu mai infioratoria, cu

câtu i erá lui mai usioru a se intorce sî a se pocaí. Isusu, prea bunulu invetiatoriu vediendu cu ochiulu seu d.dicescu planulu diavolescu, ce se plasmuia in anim'a Iudei, probà nu odata a-i frange cerbici'a, sî a-lu miscá spre penitentia. Asiá serbandu Cristosu cu Apostolii sei cin'a cea depe urma, de odata deveni tristu, sî oprindu-si ochii asupra Iudei, díce loru : „*Adeveru, adeveru dícu voue, unulu dintre voi me va vende.*“ (Inu XIII. 21.) Toti Apostolii se infiora la audiulu acestoru cuvinte, cautandu unulu la altulu cu cautatura ispititoria, cà-ci nu sciau despre cine vorbesce Cristosu; numai vendiatoriulu, care plasmuise acum cugetulu infernale, de a vende pre Cristosu, numai Iud'a remane nemiscatu. Apostolii lu intreba pe Cristosu pe rondu cu anima doioasa : „*Nu cumva eu sum Domne ?!*“ (Mat. XXVI. 22.) Numai Iud'a tace sî nu se rosíneza. Cristosu le spune acum sî mai apriatu : „*Celu ce intinse cu mine man'a in blidu, acel'a me va vende*“ (ib. 23.) Sî ah! Iud'a erá acel'a, care intinse cu Cristosu man'a in blidu, sî Iud'a aude cuvintele lui Cristosu sî totu nu se infiora, sî totu nu se misca. Sî acum candu lu vede Cristosu pre vendiatoriulu inaintea sa cu ceta de ostasi, ca se-lu priuda sî se-lu de in manele dusmaniloru sei, mai face inca o proba, prob'a cea depe urma, de a-lu mantuí, deca se pote.

Dandu-i adeca Iud'a sarutarea vendiatoria, Isusu privesce cu blandetia la densulu, sî i díce intru unu tonu parintiescu : „*Amice!*“ — asiá I. A.! lu graesce cu confidintia „*amicu;*“ dora acestu nume fragedu va petrunde anim'a lui, — „*Amice! pentru ce ai venit ?!*“ (Mat. XXVI. 50.) sî apoi : „*Juda! cu sarutare vendi pre Fiulu omenescu ?!*“ (Luc. XXII. 48.) Sî oh minunea minuniloru, io dupa nouespredicece vecuri, — cà-ci nouespredicece vecuri trecura, decandu s'au intemplatu aceste cu Cristosu, — dupa nouespredicece vecuri ieu la mana S. Scriptura, sî cotescu in dens'a cuvintele aceste ale lui Cristosu, sî nu potu se mi necu suspinele, nu potu se mi contieniu lacrimile, sî Iud'a, Apostolulu sî invetiachelulu iubitu alu lui Cristosu, lu vede pre densulu inaintea sa, aude chiaru depe buzele lui d.dicesci dogen'a blanda, sî neci acum nu se petrunde, neci acum nu se misca.

Oh Iuda! unde te-a dusu peccatulu?! Nu tí aduci a minte de iubirea lui ferbinte?! Dintre míi sî míi te-a alesu de invetiachelulu seu, te-a primitu in numerulu Apostoliloru sei, ca se vestesci poporeloru credint'a sa. Trei ani te-a invetiatu elu ensusi, trei ani ai fostu sociulu lui, ai fostu marturulu minuniloru sî alu binefaciloru lui, sî acum cu acést'a i resplatesci?! Ce ai facutu? Nu te infiori cà ai vendutu sange nevinovatu?! Dar inca nu e tardíu, inca nu ai pierdutu tote! Deca ai datu pre Domnulu teu in manele dusmaniloru sei, mantuesce-ti barem sufletulu teu. Arunca-te la potiorele lui, cere intre lacrimo de parere de reu iertare; inca te va iertá sî acum, sî te va stringe erasi in braciile sale cele indurate!

Dar tote in disiertu I. A.! Mai iute se va miscá pamentulu in osi'a sa, mai iute se voru despica stencele, decátu se se misce acést'a anima plina de reutate, sî veti vedé cu alta oca siune nu peste multu, ce capetu

infioratoriu va avea acestu vendiatoriu, pentru că a vendutu sange nevinovatu.

Éra acum veniti I. A.! veniti și vedeti pre Mantuitoriulu și D.dieulu vostru in manele dusmaniloru sei; despre ce in partea II.

II.

Apropiandu-se cet'a de ostasi, ce o conducea vendiatoriulu Ind'a catra Cristosu; cum ne asigura S. Evangelia, ensusi s'a dusu inaintea loru, și i intrebă : „*Pre cine cautati?*!“ (Inu XVIII. 4.). Éra ei i respușera : „*Pre Isusu Nazarenenulu!*“ (ib. 5.). Și acum Isusu aruncandu o privire plina de maiestate d.dieesca peste numerulu loru, le respunde cu o putere mai inalta : „*Eu sum acel'a.*“ (ib.). Unu fulgeru nu ar fi potutu se lovesca mai teribile intre densii, decâtu cuvintele aceste; incepu a se clatiná, o clipita! și intre suetu de arme cadu ca morti la pamentu. Eca eroii ticalosi, cari venira cu arme in contra mnelului neaperatu, eca-i acum nemiscati la petiorele lui.

Dar ce stramutare?! Ore acest'a e Isusu, pre care lu vediuramu cu pucinu mai nainte cadiutu su sarcin'a doreriloru sale, in lupta de morte, versandu sudori de sange, inaltiandu-si cu dorere manele catra ceriu, și strigandu in tacerea adunca a noptii la Parintele seu cerescu : „*Parinte! deca e cu potintia se treca dela mine*“ etc. Nu ve mirati I. A.! acest'a e intru adeveru acelu Isusu; acum voi numai se arate, că foraddelega, poterca, si'l'a omenesca nu ar poté nimicu in contra-i, deca nu ar voi elu ensusi a se sierfi pentru lume; se sierfesco, pentru că ensusi voesce!

Venindu-si apoi ostasii érași in ori, și scolandu-se dela pamentu, i intrebă Isusu a dou'a ora : „*Pre cine cercati?*!“ Și oh impetrare a animei omenesci! care nu te plecì la vederea minunii, ce te arunca la pamentu, — ostasii de și roșinati odata, cuteza a respunde inca și a dou'a ora : „*Pre Isusu nazarenenulu!*“ Atunci le dîse loru Isusu : „*Am spusu voue, că eu sum acel'a; deci deca me cercati pre mine, lasati pre acestia se se duca.*“ (Inu ib. 8.) Și aretà la Apostolii sei. Acést'a e apoi anima iubitoria, anima intru adeveru d.dieesca. Eca acolo sta Isusu neaperatu inaintea dusmaniloru sei, și elu și in clipit'a acést'a atátu de periculosa pentru densulu, nu cugeta la alt'a, decâtu la scaparea invetiaceiloru sei; uita pericululu seu, ca se mantuesca pre iubitiu sei; pentru ca „*iubindu pre ai sei, pana in capetu i-a iubitu pre densii.*“

Ostasii se apropia acum a prinde pre Isusu. Oh orba cutezare! de nu ne-ar incredintiá S. Evangelia, nu amu fi in stare a crede, că totu acei omeni, pre cari cu o clipita mai nainte i aruncà la pamentu unu cuventu alu lui D.dieu, abiá ce se scola, se apropia a pune man'a pe densulu! Dar astfelu e omulu, deca se impetresce in reutatea sa, se sparia, se infiora de poterca lui D.dieu; ma nu se intorce.

Invetiaceii vedindu cea ce va se se intemple, voescu a pasi spre aperearea lui Isusu, si lu intreba : „*Domne ! au lovi-vomu cu spad'a ?* !“ Era Petru in zelulu seu pentru Cristosu neci nu asepta respunsulu ; ci scote spad'a, lovesce si taia cu dens'a urechi'a lui Maleu, a unuia dintre servitorii archiereului. Apostolii adeca, si destinsu Petru, care nu cu multu mai nainte marturisí pre Cristosu a fi Fíiulu lui D.dieu, nu voiau se scia nimicu despre aceea, ca se-lu veda pre densulu in manele pecatosiloru. Cristosu inse i oprí dela acést'a fapta nesocotita, care potea se aiba urmari triste pentru densii, dicundu lui Petru : „*Pune spad'a in teca ; au nu voiu bé poharulu, care mi-a datu mie Tatalu ?* !“ (Iuu XVIII. 11.) Mai multu inca ! induratulu invetiatoriu iea urechi'a lui Maleu, o pune la locu, si o vindeca cu atotpotinti'a sa, aretandu astfeliu si cu fapt'a, cea ce invetiá cu cuventulu : „*Iubiti pre cei ce ve gonescu, si faceti bine celoru ce ve urescu pre voi !*“

Dar neci acést'a doveda noua de iubire si blandetia, ce le-a datu Cristosu, nu fu in stare a moia animele dusmaniloru sei ; ca nescu lupi rapitori navalescu asupra mnelului nevinovatu, lu prindu, lu lovescu, lu tragu, lu impingu in tote partile. Oh ce tiranu lu tracta pe densulu ! Oh cu ce vorbe blastematorie vatema urechiule lui cele sante ! Aerulu suna de larm'a, de strigarile loru solbatee. Apoi i apuca cu sil'a manele sante, cari cu pucinu mai nainte fecera atáte minuni, stersera atáte lacrimo, si vindecara atáte bole, lo apuca si le lega cu funi, le stringu pana crepa pelea, pana da sange. Apoi lu incarca cu lantiuri, ca se nu scape cumva. In tote dífilele erá elu cu densii in baserica, in cetatíle si satele loru, si nu si-au tinsu manele asupra lui ; si eta cá-lu ataca noptea cu spade si fusti ca pre unu lotru si telhariu. Se implini dicerea profetului *Ieremi'a*, cá „*s'a prinsu pentru peccatele nostre.*“ (IV. 20.).

Acum legatu cu funi si catusie lu ieu, ca se-lu duca in Ierusalimu inaintea sfatului, cum ducu o vita la locul de taiare. Apostolii spariati o ieu la fuga ; singuru Petru si Ioanu i urma lui, dar de frica si acestia numai din departare, ca se veda, ce se va intemplá cu densulu.

Oh privire sfasiatoria de anime ! Intipuiti-ve I. A. ! ce ati senti, candu petrecundu la olalta cu vre unu amicu séu binefacatoriu alu vostru, ati vedé numai de odata, cá se deschide usi'a casei, cá intra in laintru o ceta de ostasi inarmati, cá-lu prindu pre amiculu, pre binefacatoriulu vostru, lu arunca in lantiuri si lu terescu ca pre unu vinovatu de a lungulu stradeloru, ca se-lu duca inaintea judecatei. Intipuiti-ve, ce ati senti la o intemplare dorerosa ca acést'a ; si apoi redicati-ve ochii si priviti pre Mantuitoiriulu vostru in manele dusmaniloru sei. Parasitu de invetiaceii sei iubiti, incungiuratu de ostasi crudi, legatu cu funi si cu catusie, in intunereculu noptii trebue se faca elu calea grea din gradin'a getsemana pana in Ierusalimu ; nu cu statur'a acea maretia, cu care amblá odiniora prin locurile aceste ; ci acoperitu de rosíne, despoiatu de tota vedi'a, cu fruntea scaldata in sudori de greutatea calii, pasindu acusi mai iute, acusi mai incetu, dupa

cum poftea capriciulu dusmaniloru sei. Priviti, sî ve aduceți a mințe cã pentru noi le-a suferitu tote aceste !

Oprindu-ne aci I. A ! se aruncãrãu inea o privire scurta peste cele in-template cu Isusu, sî o alta privire serioasa in anemele nostre. Iud'a necredintiosulu invetiaceļu este dar acel'a, care a pusu sarutarea vendiatoria pe buzele lui Cristosu, Iud'a este acel'a, care a datu pre Invetiatoriulu celu mai bunu in manele dusmaniloru sei ! Anim'a omenesca se întorce cu ura sî dispretiu dela o fapta diavolesca ca acest'a. Ci vai ! tremuru candu rostescu judecat'a acest'a ! Iudecandu pre Iud'a ne judecãmãu pote pre noi ensîne. Au nu suntemu noi aceia, cari parasindu sinulu, parasindu stendariulu lui Cristosu, ne-amu insofitu cu dusmanii lui ? ! Au nu suntemu noi aceia, cari i dãmãu sarutare vendiatoria, faciarindu din afara, ea sî candu amu fi invetiaceii, amicii, sierbii lui ; pana ce intru adeveru lu urimu, lu gonimu sî lu vindemu prin pecatele nostre ! Decãteori amu intratu in acest'a s. baserica cu facia evlaviosa, pana ce anemele nostre ardeau de patime sî poftẽ peccatose ! Decãteori amu pasîtu la altariulu Domnului, sî amu cadiutu in genunchi inaintea lui, sî dîcãmãu din buze : „*Credu Domne ! cã tu esci Cristosu Fiulu lui D. dieu,*“ sî gustãmãu trupulu sî sangele lui, pana ce cugetulu, dorulu nostru, iubirea nostra erã departe de densulu. Intru adeveru pote suspinã Cristosu cu Psalmistulu : „*Nu este inamiculu meu, carele me insulta, astfelu asi suferi acest'a.*“ (Is. LIV. 13.) ei amicii mei, fiii mei, iubitiu mei ! Ci ierta-ne oh Isuse ! ierta-no uoue, cari cademu umiliti la petiorele tale. Arata Domne ! ce pote indurarea ta ; primesce anemele nostre sî le fa sclavele mandatelorũ tale, ca de adi inainto se to iubimũ sînguru pre tine, sî ori-ce vomu face, se facemu din anima curata spre marirea ta ! Amin.

Predic'a III. pentru Dominec'a II. din Paresime.

(de Iustinu Popfiu.)

Cristosu la An'a sî Caiaf'a, — Caderea lui Petru.

„Era ei respondiendu au dîsu : vinovatu este mortii. Atunci au scuiptu in faci'a lui, sî l'au batutu cu pumnii ; era altii i dau palme.“ (Mat. XXVI. 67.)

Erã cu pucinu dupa micdiulu noptii. Ierusalimulu cufundatu in tacere, in linisea aduoca. La tote casele intunerecu, nicairi o lumina. De odatu strigari selbatice, de odata sunete de arme. Sî cine sunt aceia, cari cuteza a turburã intr'o ora atãtu de tardia pre locuitorii pacici din somnulu lorũ ? ! Vedu o banda de ostasi sî servitori cu sabie, fusti sî sulitic ; sî in midiloculu lorũ unu nenorocitu cu manele legate la spate, in grumazi sî in pitiore

incarcatu cu lantiuri grele, cu capulu plecatu de rosine, cu fruntea notanda in sudori de ostenele si greutatea drumului. Privescu mai de aproape, asceptu ca voiu afla in densulu vr'unu lotru, vr'unu telharian, si oh, Crestineloru! vedu si cunoscu in densulu pre Mantuitoriulu mieu!!

Ve veti aduce aminte, cum au navalitu asupra-i acest'a banda ticulosa in gradin'a getsmana; cum l'a prinsu, l'a legatu, si l'a luatu in midilocu, ca se lu-porte in Ierusalimu inaintea scaunului judecatorescu. Si eca acum ajunsera cu densulu la cetate; acum lu-porta pe stradele Ierusalimului!

I. A.! deca amu petrecutu cu densulu o diumetate de nopte in gradin'a getsmana; veniti, se petrecemu cu densulu si astalalta parte a noptii. Douc priviri mai de frunte avemu aici de a le lua in socotintia. Anume *ascultarea lui Isusu inaintea Anei si Caiabei*; despre ce partea I.; si *caderea lui Petru*, despre ce in partea II. Fiti cu luare aminte!

I.

Mai antaiu dusera pre Cristosu la An'a, care era socrulu archiereului Caiafa. Ana l'a intrebatu pre densulu despre invetiatur'a si invetiaceii lui. Si eca! candu i raspundea Isusu plinu de blandetia, ca elu totu de una pe facia a graitu loru; se intrebe dar pre aceia, cari l'au auditu, aceia voru marturisi despre densulu, alerga unu servitoriu si i trage o palma, dicundu-i: *Asia respondi archiereului?!* (Ioanu XVIII. 22.). Si oh minunati-ve ceriuri de rabadrea lui Cristosu si de reutatea acestui servitoriu. Intru adeveru nu ar fi fostu nici o minune, deca ise usca man'a de locu, deca luinghitiá pamentulu, seu deca lu-rapiá diavolulu de viu in clipit'a acea. Oh mana ticalosa, cum ai cutezatu tu a atinge faci'a ace'a, ce o privescu angerii in genunchi; faci'a ace'a, a carei privire aduce in cutremuru ceriulu si pamentulu?!

Dar Cristosu rabda, si Cristosu nu graiesce nimica, decatu atat'a catu e delipsa, ca se si-arate nevinovat'a sa: „*De am graitu reu, marturisesce de reu; era de am graitu bine, pentru ce me lovesci?!*“ (Ioanu 18, 23.)

Luati in socotintia I. A.! blandeti'a acestui răspunsu; si priviti, cum rosí faci'a lui Cristosu de odata de lovitur'a poternica; si totusi ochii lui si la acest'a vetemare rosinoasa remanu veseli si linisciti; asiá! pentruca ensusi a voitu a patimi pentru noi; acest'a nu e cca mai de pe urma dintre cele ce a voitu elu a suferi pentru noi. Lu veti vedé pre densulu in suferintie multu mai grele si gelnice; lu-veti vedé legatu de stelpu si batutu cu sbiciulu; incoronatu cu cumuna de spini, pana i dá sangele din capu; lu-veti vedé in muntele Golgota restignitu, ca o sierfa a dreptatii lui D.dieu pentru peccatele lumii. Ci I. A.! e lungu acestu drumu; se tienemu rondulu si se lu petrecemu pre densulu cu rabadrea pe calea doreriloru sale.

De la An'a fu portatu Cristosu la archiereulu Caiafa unde acum,

abia ce primira scirea despre prinderea lui Isusu, se adunara in sfatu la vro o 70 de preoti, carturari si betrani, totu atatia dusmani de morte ai Mantuitorului. Oh dulce Domne! Acum vedu inainte capetulu dorerosu, ce te ascepta. Au ce ai si poté sperá tu de la unu sfatu ca acest'a, unde siede in frunte unu omu stricatu ca archiereulu Caiat'a, care si-a cumparatu pe bani diregator'a, ce o porta?! Si unde in giurulu mesei siedu numai dusmanii tei de morte, cari, sciu, cá nu voru ascultá de cuventulu di-reptatii si alu adevverului, ci de ur'a neimpacata, ce o au in privinti'a ta, ci de marturiele mintiunose, ce le au cumparatu cu bani, ca se marturisesca in contra ta!

Si cea actru, acolo sta Cristosu inaintea judecatoriloru; mnelulu nevinovatu in midiloculu lupiloru rapitori. I. A.! Dupa lege fiacarui omu, ce este acusat inaintea judecatei, i sta in putere, a-si conduce sie aperatoriu seu advocatu, care prin cuvinte puternice se incerce a arata nevinovati'a lui; si deca vede, cá vin'a, foradelegea acusatului seu e invederata, si nu se mai pote negá; atunei i ia inainte trecutul nepestatu, i numera inainte faptele bune, ce le a facutu, arata, cá pana acum a statu totu in veste de omu bunu si de omenia, si deca nu pote negá vin'a clientului seu, se incerca celu puciu prin asemenea lucruri a imbladí animele judecatoriloru, si a le plecá la o judecata mai mole. Dar vai! Cristosu fu lipsitu si de mangaiarea acest'a; fora amicu, fora aperatoriu, sta densulu in midiloculu dusmaniloru sei.

Acum venu inainte marturiile mintiunose, cumparate cu bani; dar marturiile loru, chiaru pentruca sunt mintiuni, nu consuna un'a cu alt'a, cá-ci ce intaresco unulu, altulu o dice din contra. Altu cum acest'a o amu potutu prevedé; au ce reu ar si poté aduce cineva in contra acestui mnelu nevinovatu?! Dar in urma I. Cr.! Cristosu totusi trebue se mora!

Ve aduceți aminte I. A.! de povestea cu lupulu si mnelulu. Merse lupulu la isvoru, veni si lupulu. Mnelulu stá mai in giosu, lupulu mai susu. Lupulu ataca pre mnelu, pentru ce i turbura ap'a. In daru se cerca bietulu mnelu a arata, cá elu nu o turbura, cá neci nu o pote turburá, standu elu mai in giosu decâtu lupulu, in partea in catrau curge ap'a. In daru! lupulu flamendia de carnea si insetosia de sangele lui. Pentru ce mi turburi ap'a? dice de nou, navalesce apoi asupra-i, si-lu spinteca in bucati, ca se-si indes-tulesca pof'ta nesatiosa.

Asia si Cristosu, mnelulu, cu dusmanii sei. Fia elu catu de nevinovatu; ei nu se voru odihni, panace nu si-voru stempera setea cu sangele lui. Ei si-au propusu a-lu pierde pe ori ce cale nelegiuita. Si eta! cate su-fere Cristosu de la acesti judecatori fora de lege!

Deca graiesce, lu-lovescu peste facia. Deca tace, i imputa tacerea de vina, si striga batjocurindu: „*Au nu audi, ce marturisescu acesti-a in contra ta?*“ Si deca se numesce pre sine fiulu lui D.dieu, se scola archiereulu, si-spinteca vestimentulu de turbare, si striga: „*Ce lipsa mai avemu de marturi?*“

A blastematu pre D.dieu! Ce vi se pare voue?“ (Mat. XXVI. 65.). *Ér multîmea turbata urlá : „Vinovatu este mortii!“* Sî mnelulu lui D.dieu, for a aduce nici macar unu cuventu spre aperarea sa, asculta cu tacere sî limisce judecat'a groznica; oh! cá-ci dela inceputulu vecuriloru l'a judecatu pre densulu Parintele seu cerscu de sierfa pentru pecatele lumii.

Acum lu dcedera pre densu pana demanetia in manele servitoriloru archiereului; nu pentru pace, pentru odihna; ci pentru noue torture, pentru noue doreri. Diavolulu nu pote se navalesca mai lacomu asupra predei sale, decâtu acesti fanatici asupra lui Cristosu. Unii lu batu cu pumnii, altii lu scuipescu in facia; unii lu vetema cu cuvinte batjocuritorie, altii i lega ochii, sî lu lovescu peste facia, strigandu in batjocura „*Cristose! profetiesce noue, cine te-a lovit?*“ (Mat. XXVI. 68.)

Oh frumsetia neasemenata, cum te-au scarbitu! Oh nevinovatia santa! cum te-au muncitu! . . . O nopte, groznica nopte! in care fiulu lui D.dieu nu pote gustá nici o clipita dulceti'a somnului; in care fiulu lui D.dieu nu si-afila nici-unu minutu de repausu, ca se si reculega poterile; nu si-afila nici o anima compatimitoria, carei se si-planga dorerile sale. Cine pote privi la densulu, fora a-si aduce aminte de plangerea profetului Isaia, ce díce : „*Spatele mele le am datu spre bataia, sî falcele mele spre palmire, sî faci'a mea nu o am intorsu de catra rosinea scuipariloru.*“ (Isaia L. 7.).

Dar nu, I. A.! nu, atát'a nu e destulu! Anim'a sangeranda a lui Cristosu a trebuitu se treca in noptea acést'a prin o dorere sî mai mare, candu sî invetiachelulu seu celu mai mare, candu sî eususi Petru, Petru s'a lapedata de 3 ori de densulu. Despre ce in partea II.

II.

Petru, plinu de ingrigire pentru sortea Mantuitoriului, i-a urmatu lui din departare pana in curtea Caiafei, unde s'a pusu cu mai multi la focu, ca se se incaldiesca, pentruca erá noptea cam recoroasa. Sî éca o servitoria lu-cunosce pre densulu sî lu-agraiesce in audiulu totororu : „*Sî tu ai fostu cu Isusu Nazareneanulu!*“ Sî Petru se sparia, sî in spaim'a sa nega pre Cristosu : „*Muiere! nu lu-cunosc pre densulu!*“ Sî atunci cocosiulu cantá antai'a ora! Unu semnu, o cercetare acést'a pentru Petru, a-si aduce aminte de cuvintele lui Cristosu, cá inainte de ce va cantá cocosiulu de doue ori, de trei ori se va lapeda de densulu. Dar spaim'a pare cá i-a cuprinsu tota finfi'a, pare cá i-a turburatu tote cugetele; elu nu iea a sama cantarea cocosiului. Spre nenorocire acum l'au cunoscutu sî altii, cari asemene intariau, cá sî densulu e dintre invetieceii lui Cristosu. Sî Petru se lapeda sî a dou'a ora; ba in urma a inceputu a se jorá sî a se blastemá, cá elu nu cunosce pre omulu acel'a. Sî eta, candu vorbiá inca, cocosiulu cantá a dou'a ora. . .

Oh slabitiune! oh nestatorniciaalui Petru! Eu me aventu cu cugetulu in trecutu, sî vedu I. A.! pre telhariulu depe cruce, elu acum vede

pentru antâia ora pre Cristosu, sî se întorce, sî lu-marturisesce. Vedu pre *S. Policarpu*, in veculu II. de 86 ani, cum merge in focu se mora pentru Cristosu, dandu binecuvântare inamiciloru sei. Vedu pre St'a *Perpetua* sî *Fericitate*, cum sunt aruncate inaintea leiloru, sî moru cu bucuria pentru Cristosu. Vedu pre St'a *Agresia* fetior'a frageda de 12 ani, plecandu-si cu bucuria capulu tenerelu sub palosiu, ca se mora pentru Cristosu. Vedu mîile de martiri din tote tempurile sî dela tote poporele, cari nu au vediutu nece odata pre Cristosu, sî cari l'au marturistitu totusi inaintea dusmaniloru, versandu-si sangele pentru densulu; sî apoi vedu, vedu pre Petru celu cutezatoriu, care cu pucinu mai nainte trase sabi'a sî ciuntá urechi'a unui ostasiu; sî promise lui Cristosu, cá i va urmá lui sî in inchisore sî la morte, cum la cuvintele unei servitorie nepotintiose, si-pierde insufletirea santa, curagiulu, sî se jura, se lapeda, cá nu cunosce pre omulu acol'a.

I. Cr.! Nu cu multu inainte de Cristosu traiá in Roma unu imperatoriu, Iuliu Cesare, stralucitu sî maritu pentru puterea sa; fiindu inse fora prunci, primí pre cutare fetioru cu numele *Brutu* de fiu adoptatu. Intr'o dí mai multi nemultiamiti cu domnirea imperatoriulu, se conjurara in contra vietiei lui; sî intr'o sera, candu siedea densulu in sfatu, lu-atacara pe de-a furisiulu; imperatoriulu sare, apuca dupa sabia, ca so se aperc; nu o afla, ci cu condeiulu, ce aviá in mana incepe a se aperá; candu eca diaresece intre acidatorii sei pre fiulu seu *Brutu*; oh! privirea cést'a fu mai dore-rosa decâtu mortea; man'a i se infrange, poterile i pieru, sî necugetandu la dusmanii, ce lu-navalescu se lu-omora, desí cu toti a facutu bine, se întorce catra fiulu seu, dîcundu-i cu amaretiune : „*Sî tu fiulu meu Brute ?!*“ Sî cu acést'a acoperindu-si faci'a, se inveli in vestmentulu seu, sî primí cu resemnatiune impunseturele conjuratiloru dupa cari mori.

Sî acuma intipuiti-ve, Crestiniloru! ce a suferitu, ce a potutu se suferi Cristosu, candu, in midiloculu inamiciloru sei, palmitu, blastematu, scuiptu vediú, cá sî Petru, sî Petru celu iubitu se lapeda de densu! Ce a suferitu, ce a potutu se suferi Cristosu, candu a prevediutu in sufletulu seu, cá unulu dintre telharii, ce voru restigni cu densulu pe cruce, de sî nu l'a vediutu pre densulu nice odata mai nainte, lu-va marturisi pre densulu; éra Petru, Petru celu alesu se jura, se blastema, cá nu lu-cunosce pre densulu!

Oh, caderea lui Petru a ranitu mai tare anim'a lui cea domnedieesca, decâtu tote muncirile dusmaniloru sei; nu díse inse nice unu cuventu de vaerare; dorerea cea mare, pare cá i-a necatu dorerea pe buze; ci se întorse, aruncá numai o privire plina de megnire asupra lui Petru; astfeliu ochii pastoriulu celui banu cauta oiea coa pierduta! Dar I. A.! ce multu díce, ce multu graiesce privirea acést'a! Pare cá va se díca lui Petru „*Sî tu celu mai antáiu între Apostoli, tu pietr'a, tu temelí'a bisericeí mele? Sî tu între inimicii mei ?!*“ . . .

Petru a cadiutu, — a cadiutu aduncu; ma slabitiunea lui nu a tie-

nutu de câtu o clipita; privirea Mantuitorului lu petrunse pana la sufletu, sî aducundu-si aminte de cuventulu, ce i-a dîsu Cristosu „*Inainte de ce va cantă cocosiulu, de trei ori te vei lapedă de mine,*“ s'a implutu de roşine sî caintia, sî esîndu afora, a cadiutu la pamentu sî a inceputu a plange, sî a plansu cu amaru. Ba, precum insemna S. Clemente, unu invetiace lu Santului Petru sî urmatoriulu lui pe scaunulu episcopescu din Roma, dorerea lui Petru pentru caderea sa fu atâtu de viua, încâtu de câte ori audiă in vietî'a sa vre unu cocosiu cantându, nu se putea conteni a nu versă lacrima amare; sî lacrimile de dorere, ce isvoriau din anim'a-i pocaita, a spalatu pecatulu, a curatîtu sufletulu lui.

Sî acum oprindu-me aci pentru ast'a data, mi redicu inca odata ochii sufletului sî privescu la Cristosu. Acolo sta densulu in curtea Caiafei o diumetate de nopte, ca unu pecatosu cu manele legate, cu ochii tientiti de roşine la pamentu, fora de a i se concede neci macar o clipita, ca se-si plece capulu ostenitu spre odin'a somnului, de care avea atâtu lipsa. De o parte evreii dusmanii lui crudi, cari lu judecara la morte, lu palmescu, lu batjocurescu, lu scuipescu. De alta parte Petru, Apostolulu iubitu, care se jura, se blastema, că nu-lu cunosece pre densulu; ma in scurtu petrunsu de privirea cea blanda alui Cristosu, se scola din caderea sa adunca, ese afara, sî plange, plange cu amaru.

Domne! Petru odata a cadiutu, sî numai decâtu si-planse pecatulu cu amaru, sî a plansu tota vietî'a, decâtoori si-aducea a minte de densulu. Sî noi, cari din teneretiele nostre ingramadimu pecate la pecate, cari nu in-cetâmu a vatemă bunotata ta d.diecsca pe di ce trece, cu noue sî noue foradelegi, noi se nu avemu lacrima, a plange reutatifile nostre?! Domno D,dieule! immoia cu privirea ta d.diecsca, immoia cu darulu teu cerescu sî anitele nostre, ca se se topesca in lacrima de penetiintia, pentru că ne-amu lapedatu de tine D,dieulu nostru, pre care trebuia se te iubimu peste tote. Oh pastoriule bune! vena intru ajutoriulu nostru a oiloru tale retecite; iea-ne pre umerii tei, sî ne unesce era cu turm'a ta cea curata, ca se gustam era bucuri'a mantuirii tale acum sî in veci. Amin.

Spicuire din S. Scriptura, din S. Parinti si din alti autori sacri si profani.

Materialu pentru Domineca vamesiului sî a fariseului.

1. Despre sumetia.

Esemplu.

Nebuni'a sumetiei. Privesce câtu de nebuna o sumeti'a, sî de siguru te vei feri a fi sumetiu. S. Augustinu dice: „*Cine place sie ensusi, a aflatu unu nebunu, cui se placa.*“ Dreptu acea avu mare dreptu Carolu V. candu cert'a

inversiunata ce portau doue dame la curtea sa pentru cuventulu, care se fia mai antâia la curte, o curmà cu aceste cuvinte : „*Cea care e dintre vo doue mai mare nebuna (tonta), ace'a se preceda celeialalte.*“

Testuri din SS. Parinti.

Insemnetatea sumetiiei. „Sumetiulu si-are numele de acolo, cà voiesce a se aratà mai susu, de câtu cum e. Cine se arunca susu, mai susu, e sumeti-u.“ (S. Isid. Span.).

Sumeti'a trage multe alte pecate dupa sine. !,Sumeti'a e primes'a sî regin'a totororu pecatelor. Ea nasce, ca mama, acesti copii rei : neascultarea, vanitatea, faciari'a, cert'a, cerbici'a, discordia sî indescrutiunea (S. Greg.)

Sumeti'a face pre omu orbu sî indereticu. „Din tota caderea in pecatu se redica usioru, celu ce roga pre creatoriulu seu pentru ajutoriu; inse caderii purcese din superbia nimicu nu i vino intru ajutoriu; pentruca superbulu anevoia recunosce pecatulu seu, séu deca lu recunosce, nu alerga la medicu, ci ensusi voiesce se se vindece. Acolo nu ajunge léculu nimica, unde acést'a cususi produce bola.“ (S. Ambr.)

2. Despre umilintia.

Esemple.

Apretiuire crutiatoria a deapropelui din adeverata umilintia. Cetimu despre S. Teresia, cà privirca ei erà totu de un'a intr' acolo indireptata se veda scaderile sale proprie sî se admire virtutile altor'a. Candu intielegea, cumca cutari omeni au facutu unu lucru bunu, dîcea : „Câtu sunt de fericiti ceialalti! Toti se nesuoseu a servi lui D.dieu, numai eu nu!“

S. Franc. de Assisi se considerà de celu mai mare peccatosu, ce porta pamentulu sî domnu de iadu. Candu i se spunea, cumca sunt ucigasi, furi, adulteri sî alti servi ai foradelegiloru, cari au vetomatu pe D.dieu multu mai greu, dîcea : „Fratii mei! deca D.dieu ar fi datu acestoru omeni numai diumetate din darurile, ce mi-a datu mie, ei l'aru ff iubitu fora tota asemenea sî l'aru fi servitu mai credintiosi decâtu mine peccatosulu netrebnicu sî nedemnu.“

Umilinti'a profunde a Santului Vincentiu de Paulu. Acestu santu decâteori erà silitu se vorbesca inaintea altor'a despre ceva lucru bunu, ce a implinitu elu ensusi, reusîrea aceluia o ensusià totu de un'a zelului altor'a

Cine pote scapà de latipurile diavolului? Santulu eremitu (pustnicu) *Antoniu* povesti odiniora fratiloru sei, cumca elu a vediutu, cum erà aruncatu latiulu diavolului peste totu pamentulu. Sî candu ar fi dîsu suspinandu : „Cine pote scapà de aicea?“ ar fi auditu o voce, carea i respunse asià : „Singura umilinti'a, Antonie! pote scapà de aicea, cà-ci acést'a sta inca sî mai diosu decâtu latiulu, sî acést'a nu o pote prinde neci intru unu tipu.

Testuri din S. S. Parinti.

„Se ne inaltiàunu prin umilintia, cà-ci acést'a e calea, sî afora de ea nu este alt'a. Cine merge altucum, mai multu cade decâtu se sue. Singura

umilintî'a e ace'a, carea înaltia sî duce la vietia. Chiaru Cristosu, carele dupa natur'a sa divina nu putea nici cresce nici a se mai înaltia, pentruca nimica nu este poste D.dieu, află prin coborire modulu, a poté cresce; că-ci, ea se nu morimu pentru vecia, a venitu, a primi carne, a suferi sî a mori. Pentru acea l'a sî înaltiatu D.dieu, că-ci elu érase a renviatu, s'a suitu la ceriu sî siede de drept'a Tatalui. Mergi sî fă asemenea! Tu nu te poti sui, deca nu te-ai coboritu. Acést'a e lege eterna; celu ce se înaltia, se va umili, sî celu ce se umileste, se va înaltia." (S. Bernardu.)

„Panace contrasta D.dieu sumctiloru, da umilitiloru darurile sale. Co pedepsa cumplita pentru sumcti, ce respata sublina pentru umiliti! Superbulu semena cu o stanca (eliantiu); umilitulu inse cu o valcea placuta. Darulu se reversa din ceriu ca o ploia recoritoria; pe stanca nu se pote opri ap'a, ea se scurge in diosu; asiă pierde superbulu grati'a sî iubirea D.dieu-lui scu, inse in valea umilintiei, acolo se pote aduná ap'a curesca a darului divinu sî face fruptuoriu sufletulu umilitu intru tote bunurile, spre a aduce frupturi pentru vietî'a de veci (S. August.) „Auror'a, carea alunga intubereculu sî vesteste lumin'a, e o adeverata icona a umilintiei, că-ci, precum acea desparte diu'a de nopte, asiă deschilinesce acést'a pe dreptu de peccatosu. Totu cine e dreptu incepe de la umilintia, sî de la ea pornindu propasiesce sî prospereza.

Umilintî'a e dara fundamentulu, pe care se baseza, se redica sî se întaresce edificiuulu virtutii sî alu fericirii. (S. Bernardu.)

Imnu.

(Din franca dupa Lavieville.)

Candu cautu, oh! Domne-Atopotinte,
La universu sî plasmuirca sa,
Notandu in sacre sentieminte,
Me 'nchinu rapitu si-uimitu naintea ta!

Candu susu pe ceriu faci'a mare
Se naltia, lumea falnicu luminandu,
Pierdutu in sacra admirare,
Redicu spre cerinri ochii, intrebandu. . . .

Si-atuncia sufletu-mi cuprinde
Speranti'a de unu venitoriu curescu,
Ce mi-dă curagiu sî 'n pieptu aprinde
Virtuti, prin cari mai multu se lu-dobendescu.

E misera acea fiintia,
Ce nega ceriulu sî pre Domnedieu ;
De scade mintea in credintia,
Sentfrea si-innaltia viersulu seu.

Speranti'a de-a renasce-odata,
Sî de-a traî in veci : e cumpu odoru !
Eu credu in lumea reavziata,
Sub farmoculu de unu eternu amoru. . . .

Romani ! aveti o Romania ;
De va pofti, dati vietî'a pentru ea !
Cà 'n lumea, care va se fia,
Spre nemorire veti reinviâ.

Elia Taita.

Miscelane.

Continuitatea neintrerupta a Santei Liturgie. Foi'a „*Revue de Bruxelles*“ publica dupa o disertatiune a parintelui *Maillet* din soc. lui Isusu, unu orariu forte insemnatu, spre a vededi continuitatea neintrerupta a santeloru Liturgie. Doorece — dîce — sorele lumina deosebite regiuni ale pamentului dupa olalta, sî fiindu cà acû in tote partile pamentului sunt preoti crestini sî altarie, sierf'a neincruntata neci candu nu inceta.

Dreptu acea luandu in socotintia cercularca sorelui, deca ne intipui-mu preotii locati din locu in locu pe totu globulu pamentului, e evidinte continuarea neintrerupta a santei sierfe, carea dupa tempu se imparte astufeliu :

1. *Santele Liturgie dela media nopte pana la mediadi.* — *La medianopte.* — Candu in Francia sî in vecinotatea ei e medianopte, sante Liturgie se celebreza in Asia, in China apuséna, in regatu Siam sî in peninsul'a Malacca cu cev'a mai târdîu in Birmania sî Thibet.

Dupa mediulu noptii la 1 ora : in Bengalia, in teritoriulu vicariate-loru apostolice din Dacca, Calcutta sî Patua, mai târdîu pe insul'a Ceylon, Madras, Podichéry sî in Madura.

La 2 ore dupa medianopte in tienutulu Malabar, in Maissour, Goa sî Bombay.

La 3 ore dupa medianopte pe insulele marii indice : de Franco, Seychelles, Bourbon, Reunion, cu cev'a mai târdîu in Madagascar.

La 4 ore dupa medianopte in misiunile persiane sî adcuane, in Bagdad, Mesopotamia, Siria, Palestina ; in Africa, in tier'a gallas-iloru, in Abisinia, in Zangvebar ; mai târdîu in o parts a Rusiei europene.

La 5 ore dupa medianopte in Asi'a mica, pe insulele grecesci ; in Eu-

rop'a inse, in o parte a Poloniei, Rusiei, Austriei sî a Turciei ; in Egiptu, in Natal, lenga tienutulu Kafferiloru sî la Capulu bunei sperantie.

La 6 ore : In Europa, in o parte a Austriei sî a Germaniei, in Helvetia, Italia (Roma), dupa acea in Frantia, in Belgiu sî Anglia ; in Africa, in Tripolis, Tunis, mai târdu in Algiru sî Dahomey.

La 7 ore : In Spania, Portugalia sî Irlandia, pe insulele St. Elena sî Taerae.

La 8 ore : in Senegal, Senegambia sî in ambe Guineele, pe insulele canarice sî azorice sî in Islandia septentrionala.

La 9 ore : In America meridionale, in Brasilia, in Fernambugo, Olinda sî Santu-Salvatoriu.

La 11 ore : In Guiana, Paraguay sî Uruguay, sî in vicariatulu „Terre neuve“ din America septentrionala.

La 12 ore : In Scotia noua sî Brunsvik, pe insulele Sant'a-Treime, Dominicu, Martinicu sî Gvadeloup ; cu cev'a mai târdu in Haiti, Venezuela, Bolivia sî in republic'a argentineana.

2. Santele mise de la mediadi pana la medianopte.

La mediadi : Candu e mediadi in Frantia, atunci se incepe sierf'a necrutata a Domnului in alte parti indepartate. Asiá in statele americane de catra medianopte : Canada, Sinulu-Hudson, Virginia, Mariland, Carolina sî Florida ; pe insulele Iamaica sî Cuba, apoi in Granada sî Peru.

Dupa media-di la 1 ora : In Missouri, Luisiana sî Texas.

La 2 ore : In misiunea „Montagnes-Rocheuses“

La 3 ore : In California sî Oregon.

La 4 ore : In Oceania, in archipelagulu Manganerelor sî Marquiselor.

La 5 ore : In archipelagulu : Pomotu, Taiti, Sandvich.

La 6 ore : Pe insulele de curundu convertite ale Oceaniei : Hamea, Tonga, Wallis sî Futunanu.

La 7 ore : In Oceania-noua sî pe insulele Viti.

La 8 ore : Pe insulele Piu, Caledonia-noua, Hebridele sî Philippinele noue.

La 9 ore : In coloniile angle din Australia orintala, in tienuturile Sidney, Bribane sî Melbourne, mai târdu in Tasmania.

La 10 ore : In tienutulu Adelaida, pe insulele australe : Moluca, Celebes sî Philippine ; in Asia, in Mandjuria in Corca sî pe insul'a japanica Licu-Kieu.

La 11 ora : In tienuturile Oceaniei : Perth sî Batavia ; in Asia : in China orintala mai apoi in Cochinchina sî Tonchina.

Eca dar implinite in dfilele nostre din litera in litera cuvintele, ce le-a graitu Domnulu prin profetulu seu : „*Dela resaritulu sorelui pana la apusu s'a maritu numele meu intre popore, ca in totu loculu se aduce temnia numelui meu si sierfa curata.*“ (Malach. I. 11.). Nu e ora, nu e miutu, nu diu'a, nu

noptea, candu se nu se sierfesia Fiiulu lui D.dieu in diversele parti ale pamentului. Marire și lauda in eternu numelui seu celui santu!

Institutulu pedagogicu in Bucuresci. In capital'a Romaniei s'a infintiatu și s'a inaugurat nu de multu cu pompa serbatoresca unu institutu generale pedagogicu, cu scopulu nobile, de a midiloci pregatirea cuvenintiosa a acclor'a, carii dorescu a deveni invetiatori in scolele poporali ale Romaniei libere. Generosulu domnu, *Carolu I.* care si-deschise acum de atate ori vister'a spre inaintarea scopuriloru frumose ale natiunii fece, puse și de asta data cu o liberalitate demna de unu principe maret'i'a fundatiune de 12 mii galbeni intru folosulu acelui institutu demultu doritu. Esemplulu indemna, exemplulu atrage totu de un'a; și cum indemna, cum atrage acel'a, candu lu vedemu stralucindu depe inalt'imea tronului! Noi amu petrecutu cu atentiune reformele salutarie, ce se facera pe pamentulu Romaniei mai alesu de unu deceniu in coce, și amu aplaudatu nu odata cu lacrimi de bucuria in ochi la gloriosele triumfuri castigate intru unu periodu atâtu de scurtu. Dar amu și suspinatu cu dorere nu odata, vedindu că sunt neconsiderati, că orbeca in nesciintia factorii cei mai principali ai luminarii și cultivarii unui poporu, preotii și invetiatorii. Fora preoti și invetiatori bine pregatiti la inalt'a loru misiune, amvonu, catedr'a nu e locu de lumina, ci numai o pescere de intunerecu. Fora preoti și invetiatori bine pregatiti, cari stau in coatingerea cea mai de aproape cu poporulu, cum voru sperá romanii triumfulu constitutiunismului adeveratu, și infrangerea ciocoismulu care cu-teza a-si redică inca și adi fruntea sa petata?! Inceputulu se fece. Aplaudâmu generosulu principe, gratulâmu patrioticulu ministeriu, și fericitâmu natiunea intrega pentru unu asemene institutu, care bine condusu, va fi de sicuru isvoru de lumina pentru poporulu romanu.

Capel'a romana gr. or. din Paris și capela romana gr. cat. in Pest'a și Bucuresci. Gazotele nostre de peste Carpati comunica inca o fapta generosa alui *Carolu I.* Domnulu romaniloru. Neavendu capel'a romana gr. or. din Paris unu bugetu indestulitoriu, Domnulu romaniloru adresă ministrulu de culte o epistola, prin care i cerú, a presentá indata unu proieptu de lege pentru de a ascurá sortea acestei biserice, ca se fia la inalt'imea misiunii sale, spre care scopu contribui și ensusi cu suma insemnata din cas'a-i propria. Prea frumosu! Numai redicandu și restaurandu altarielu lui D.dieu, vomu consolida intru adeveru altarielu natiunality nostre; și numai inaintandu relegiositatea, vomu inainta intru adeveru infflorirea patriei. Dar pana ce Roman'i'a se ingrigesce cu atât'a iubire de crescere relegiosa a fiiloru sei departati, pana atunci noi cesti din coce cu dorere sentimulu lips'a unei capele gr. cat. pentru indestulirea lipseloru spiretuali ale confideliloru nostri chiaru in anim'a, in capital'a tierei nostre, in Pest'a. Cugetâmu a

esprime dorinți'a generală, candu venimă a rogă pre santŃele sale, parintii nostri archierei, a face o reprezentatiune coleptivă in privinți'a acest'a la locurile competinti, și a esoperă prin influinți'a loră inalta redicarea macar a unei capele micste, romane-rutene, ca credintiosii nostri numerosi, domiciliati in Pest'a, séu cari au de a petroce mai de multe ori in capitala, se aiba și ei unu locu, unde se-si mangaie sufletelo, și se se inchine lui D.dieu in limb'a și dupa datin'a stramosiloru loră. Bravulu guvernă alu Romaniei încă ar deoblegă multu pre romanii gr. cat. deca ar fundă in Bucuresci o capela gr. cat. pentru fratii nostri de acolo. O dorimă acest'a chiaru și in interesulu nostru natiunale; că-ci s'ar adauge și prin acest'a unu nou firu la legatur'a santa, ce o vedemă consolidandu-se din dî in dî totu mai tare intre romanii de dincolo și de dincoce.

Alumnii Seminarului domesticu din Oradea-mare dederă in dîlele aceste unu documentu stralucitu de pietate catra datinelo strabuue, de iubirea și cultivarea artiloru frumose, escelandu in dîu'a Stului Cratiunū atātu la S Liturgia, catu și la gratulatiunile, ce se fecera SantŃei sale parintelui episcopu diocesanu dupa servitiulu domnedicescu, cu corulu loră vocale, admiratu chiaru și de straini; că ser'a totu in aceasi santa dî producundu-se inaintea santŃei sale epulului și a mai multoru ospeti, ce erau adunati, cu Vifeimulu, și escutandu pe violina siesa piese natiunale cu multa precisiune. Parintele episcopu surprinsu de unu progresu atātu de eclatante, i cumulă cu laude, ascurandu-i despre gricea și ajutoriulu seu parintiescu, ca se pota inaintă mai departe pe calea frumosa. Institutu are de decenie incoco maestru regulatu pentru coru vocale, și de unu diumetate de anu incoco maestru regulatu și pentru coru instrumentale, dela care primescu prelegeri paa la patrudieci de teneri in violina, flaute și alte iustruminte. Superioritatea și alumnii spera a se poté produce la vera și inaintea unui publicu mai numerosu.

Societatea de leptura a junimii romane din Oradea-mare, care prin semnele de vietia, ce dede, castigă aplaudele intielegiuntiei romane, face pregatiri deleginti, de a edă și in acestu anu scol. unu almanacu beletristicu. A și scrisu premiu de 6 galbeni pentru cea mai buna novela; la care potu concurge și membrii onorari. Dorimă a vedé tenerimea romana asociandu-se prototindene, și a lucră cu poteri unite la desvoltarea sa natiunale, fora care nu e mantuire.

PREMIU.

Suscrisulu, — precum anunciasem in nrulu 1. — pentru de a sterní între p. o. membrii ai clerului romanu o emulatiune nobile, cu acést'a venu a escrie *concursu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica pe Domíneac'a S. Rosalieloru.*

Doritorii de a concurge la acestu premiu, sî credu că voru fi multi, se binevoiesca a-si strapune operatele la suscrisulu pana in 29 febr. st. v, nesmintitu; alaturandu sî o epistola sigilata, care se contiena unu motto sî numele autoriului.

Criticarea se va face prin barbati competinti, cari i va rogá redactiunea anume spre scopulu acest'a. *Redact.*

Premiulu alu doile.

Asemene escriu *unu altu concursu totu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica la mortu cu iertatiuni.*

Predic'a pote tractá despre ori-ce materia acomoda pentru asemene ocasiuni. Doritorii de a concurge la acestu premiu, se aiba bunetate a-si strapune operatele loru la suscrisulu celu multu pana in 31 Martiu st. v. alaturandu sî o epistola sigilata, care se contiena unu motto sî numele. *Redact.*

Post'a redactiunii.

M. O. D. T. B. in Moerca. Ore implinesci cea ce ai fostu promisú? Câte ai facutu pana acum?

M. V. in Caransiebosiu. Le-am primitu. A jacutu lungu la speditiunea postalo. Sunt binevonite, am între cine se le împártu.

S. B. in Farnasiu. Le vomu cetí. Altecum pentru Vinerea mare suntomu provediut acum; síndu a opt'a din ciclulu de predice despre patimole Domnului destineta chiaru pentru acea diua santa.

D. P. A. tool. Vedí respunsulu precedinte.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **Justinu Popfin.**

S'a tipariu in Pest'a 1868. prin **Alesandru Koesi** (in típograf'a lui Érkövi, Galgóczii Koesi.) Piat'a de pesci Nr. 9.